

Perusopetuksen oppilashuolto ja turvallisuuden edistäminen

Huittisten perusopetuksen opetussuunnitelma luku 8.5

Huittisten kaupunki
Kasvatus- ja opetuspalvelut

Kasvatus- ja opetuslautakunta 13.6.2018 §

Sisällysluettelo

1 Perusopetuksen oppilashuolto	4
2 Huittisten kaupungin oppilashuoltosuunnitelman laadinta	4
3 Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuollon palvelut	6
3.1 Kokonaistarpeen arviointi	6
3.2 Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut kouluilla	6
4 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat	7
4.1 Monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä	7
4.2 Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä	8
4.3 Yhteistyö koulun, oppilaan ja kodin välillä	9
4.4 Oppilaan ja huoltajan oikeudet ja velvollisuudet	9
4.5 Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä	9
4.6 Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa	10
4.7 Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset	11
4.8 Terveysneuvonnan ja terveystiedon yhteistyö	12
4.9 Järjestyssäännöt	12
4.10 Poissaolojen seuranta	12
4.11 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	13
4.12 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	13
4.13 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet	13
4.14 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	13
4.15 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	14
4.16 Kouluruokailu	14
4.17 Turvallinen kouluympäristö	14
4.18 Koulun turvallisuuskansion laadinta	15
4.19 Yhteistyö ja keskinäinen työn- ja vastuunjako kriisitilanteisiin varauduttaessa sekä kriisitilanteissa	16
4.20 Tiedottaminen	16

4.21 Turvallisuussuunnitelmien päivitys ja arviointi	16
5 Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen	17
5.1 Yksilökohtainen oppilashuolto ja monialainen asiantuntijaryhmä	17
5.2 Yksilöllisen oppilashuollon kirjaaminen – oppilashuoltokertomus	18
5.3 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	19
5.4 Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa	21
5.5 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erikoisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa..	22
5.6 Tulkki- ja avustajapalvelut	22
5.7 Oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	22
5.8 Oppilashuoltorekisteri ja tietojen tallentaminen sekä potilas- ja asiakaskertomukset	22
5.9 Tietojen luovuttaminen ja salassapito.....	23
6 Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.....	24
6.1 Oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvoinnissa	24
6.2 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille	24
7 Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	25
8 Liitteet	26
Huoliseula	27
Huoltajan huoliseula.....	28
Huolivyöhykkeet	29
Herännyt huoli.....	30
Koulun sosiaalityön etenemisprosessi.....	31
Ehkäisevä lastensuojelu peruspalveluissa	33
Nuorisopsykiatrinen tutkimus ja hoito – nuoren hoitoketju.....	34
Nuoren tukemisen prosessi.....	35
Lapsen tai nuoren kaltoin kohtelu.....	36
Huittisten kaupungin lääkehoidon suunnitelma varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja aamu- ja iltapäivätoiminnassa.....	40
Sopimus oppilaan sairauden vuoksi tarvitsemasta tuesta koulupäivän aikana	44

1 Perusopetuksen oppilashuolto

Oppilas- ja opiskelijahuolto on perheille tarjottava lakisääteinen palvelu, josta vastaa koulutuksen järjestäjä. Oppilashuolto on lapsen ja nuoren hyvän oppimisen, hyvän fyysisen ja psyykkisen sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Siihen sisältyy opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto, jota toteuttavat terveydenhoitajan ja lääkärin palvelut. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Oppilashuolto on sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista tukea, joka edellyttää sekä koulun henkilöstön että eri hallinnonalojen työntekijöiden välistä yhteistyötä ja verkostomaisia työtapoja. Oppilashuolto järjestetään monialaisessa suunnitelmallisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Oppilashuolto kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville työntekijöille. Sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.

Oppilashuollon tavoitteena on tuen tarpeen varhainen havaitseminen ja tukitoimien varhainen aloittaminen. Ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla. Huoli oppilaasta tuodaan koulu yhteisössä ensisijaisesti luokanopettajan tai –valvojan tietoon.

Oppilashuoltolainsäädännön tavoitteena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia tekemällä aiempaa laajemmin yhteisöllistä työtä yksilökeskeisen työn sijaan. Tavoitteena on oppilashuollon hyvä suunnitelmallisuus sekä toteutuminen toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan, heidän osallisuutensa tukeminen sekä lapsen edun ensisijaisuus¹.

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa². Laissa painotetaan ennaltaehkäisevää ja koko koulu yhteisöä tukevaa yhteisöllistä oppilashuoltoa. Tavoitteena on, että se koulu yhteisön jäsen, jolle nousee huoli oppilaan tai opiskelijan tilanteesta, reagoi siihen ensimmäisenä.

2 Huittisten kaupungin oppilashuoltosuunnitelman laadinta

Huittisissa oppilashuoltosuunnitelma tehdään kaupungin perusopetuksen koulujen yhteisenä ja se laitetaan opetussuunnitelman liitteeksi. Kaupungin oppilashuoltosuunnitelman ja oppilashuollon opetussuunnitelmaosuuden valmistelusta on vastannut monialainen työryhmä, johon kuuluu jäseniä sekä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen että sosiaalitoimen ja terveydenhuollon henkilöstöstä. Oppilashuollon suunnitelmaa on tarkistettu lukuvuoden 2017-2018 aikana ja tällöin valmistelijana on ollut perusopetuksen johtoryhmä ja suunnitelma on käynyt kommentointikierroksella varhaiskasvatuksessa, lukiokoulutuksessa sekä

¹ YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom. (1287/2013)

sosiaalitoimen ja terveydenhuollon henkilöstöllä. Huoltajien on ollut mahdollista kommentoida suunnitelmaa Wilman kautta.

Oppilashuoltosuunnitelmatyötä tekevän työryhmän kutsuu koolle tarvittaessa sivistysjohtaja tai hänen nimeämensä henkilö. Oppilas- ja huoltajakuulemiset sekä oppilashuoltosuunnitelmasta tiedottaminen järjestetään oppilaskuntatyössä ja vanhempainilloissa sekä Wilman kautta kussakin kaupungin koulussa.

Oppilashuoltosuunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Oppilashuoltosuunnitelman tarkistaa sivistysjohtajan tai hänen nimeämensä henkilön koolle kutsuma työryhmä.

Oppilashuoltosuunnitelman tehtävänä on ohjata toimintaa ja yhtenäistää käytäntöjä. Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman linjaukset on otettu huomioon oppilashuoltosuunnitelmien laadinnassa. Oppilaitosten kriisi- ja pelastussuunnitelmat sisältävät toimintaohjeet äkillisten kriisien sekä uhka- ja vaaratilanteiden varalle oppilaitoksessa. Ne sisältävät myös suunnitelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseen³. Suunnitelmissa on kuvattu oppilashuollon rooli turvallisuus-, kriisi- ja vaaratilanteissa⁴. Kriisi- ja pelastussuunnitelmat päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin mikäli tiedot muuttuvat. Päivittämisestä vastaavat koulujen johtajat ja rehtorit. Koulutuksen järjestäjä vastaa opetussuunnitelman mukaisen oppilashuollon järjestämisestä⁵ ja seuraa oppilashuoltosuunnitelman toteutumista⁶.

Huittisissa oppilashuoltosuunnitelma on tehty perusopetuksen koulujen yhteisenä. Koulukohtaiset oppilashuollon toiminnan tarkennukset (kuten koulukohtaisen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toiminta) kirjataan koulun lukuvuosittaiseen työsuunnitelmaan. Kuntakohtaisesta oppilashuoltosuunnitelmassa tulee olla määriteltynä arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista⁷, yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat, yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen⁸, oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa⁹ sekä oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen¹⁰.

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta (1287/2013)

⁴ Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (1287/2013) ja KPVL 41 a §

⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (1287/2013)

⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta (1287/2013)

⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta (1287/2013)

⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta (1287/2013)

¹⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta (1287/2013)

3 Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuollon palvelut

3.1 Kokonaistarpeen arviointi

Sivistysjohtaja tekee yhteistyössä koulujen johtajien ja oppilashuollon ammattilaisten (koulupsykologit, koulun sosiaalityöntekijä ja kouluterveydenhoitaja) kanssa vuosittain arvion koulujen oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista seuraavaa lukuvuotta varten. Arviossa huomioidaan koulujen oppilasmäärän lisäksi tehostetun ja erityisen tuen oppilaat sekä asuinalueen erityispiirteet. Arvion tukena käytetään myös muun muassa Terveystien ja hyvinvointilaitoksen joka toinen vuosi tekemää kouluterveyskyselyä sekä erilaisia kyselyjä (esim. Koulun hyvinvointiprofiili ja huoltajille tehty asiakaskyselyt).

3.2 Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut kouluilla

Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16§:n mukaista kouluterveydenhuoltoa sekä opiskeluterveydenhuollolla oppilas- ja opiskelijahuoltolain §17:n mukaista opiskeluterveydenhuoltoa. Kouluissa sitä toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri.

Koulun sosiaalityöntekijän/kuraattorin työnkuva on lastensuojelulaissa tarkoitettua ehkäisevän lastensuojelun työtä. Koulun sosiaalityöntekijä toimii perusopetuksen kouluilla oppilashuollon työntekijänä ja sosiaalityön asiantuntijana.

Koulupsykologi edustaa lapsen kehityksen, tunne-elämän ja oppimiskyvyn asiantuntemusta. Psykologi on keskeinen toimija koulun yhteisöllisessä monialaisessa oppilashuollossa sekä yksilökohtaisessa oppilashuoltoryhmässä.

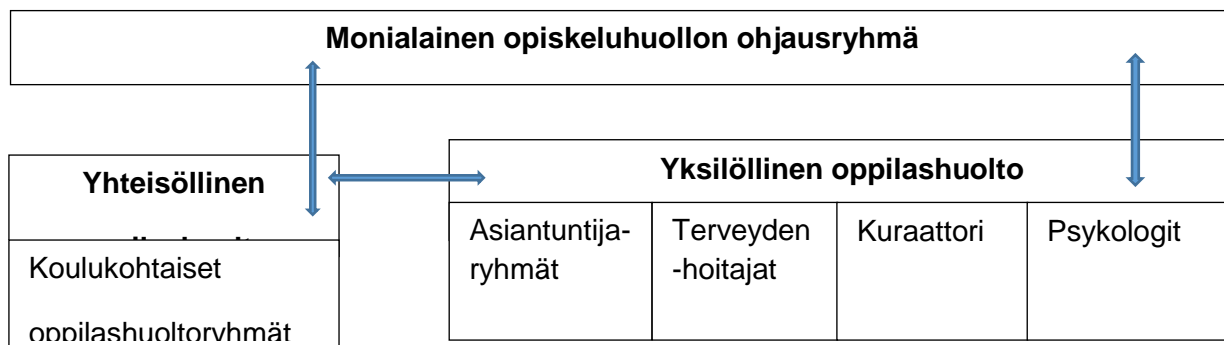
Huittisten perusopetuksessa työskentelee yksi koulupsykologi sekä perheneuvolan psykologi. Pääsääntöisesti perusopetuksen 1.-4. -luokkalaiset oppilaat kuuluvat perheneuvolan psykologipalvelujen piiriin ja 5.-9. -luokkalaiset oppilaat kuuluvat koulupsykologin palvelujen piiriin. Tästä jaosta voidaan poiketa sisäisin työjärjestelyin ja mikäli oppilaan etu sitä vaatii. Ikävaiheeseen osoitetut psykologit toimivat koulun psykologisena asiantuntijana lasten ja nuorten koulutyötä suunniteltaessa ja kehitettäessä. Tarvittaessa psykologi osallistuu yksittäisen lapsen tukitoimien tarpeen arviointiin ja suunnitteluun ja selvittelee kasvuun, kehitykseen ja koulunkäyntiin liittyviä pulmatilanteita yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja opetushenkilöstön sekä koulun muiden työntekijöiden tai muiden yhteistyötahojen kanssa.

Koulun sosiaalityöntekijä/kuraattori on 1.-9. -luokkalaisten oppilaiden käytössä. Yksilöllisen opetuksen ryhmillä on käytettävissään pääsääntöisesti Satakunnan keskussairaalan erityisosaamisyksikön palvelut. Sosiaalityöntekijän/kuraattorin tehtävänä on ehkäistä ja poistaa oppilaan kehitykseen liittyviä, erityisesti sosiaalisia, vaikeuksia sekä tukea oppilaiden myönteistä kokonaiskehitystä, koulunkäyntiä ja hyvinvointia sekä yksilötasolla että yhteisöllisesti.

Huittisten peruskouluilla työskentelee 2 terveydenhoitajaa (1.8.2014) ja heille kohdistuu noin 1000 oppilaan kouluterveydenhuollosta vastaaminen. Terveydenhoitajan työaika on järjestettävä siten, että oppilas voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle ilman ajanvarausta. Tämä tukee ajatusta matalan kynnyksen palveluista ja avun saannista silloin, kun huoli olisi vielä mahdollisimman pieni. Huittisissa jokaisella koululla on vastaanottoaika, jolloin oppilailla on mahdollisuus tavoittaa terveydenhoitaja. Oppilaalla on myös oltava mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys terveydenhuoltoon. Terveydenhoitajat ovat pääsääntöisesti virka-aikaan tavoitettavissa puhelimitse. Mikäli terveydenhoitaja ei ole tavoitettavissa, kiireellisissä asioissa otetaan yhteyttä terveyskeskukseen tai ensiapuun. Paikalla ollessaan ensiavun järjestämisen ja hoitoonohjauksen tarpeen määrittelee kouluterveydenhoitaja. Käytännössä avun järjestää kuitenkin lähinnä oleva aikuinen.

4 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävänsä ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Kuvio 1. Oppilas- ja opiskeluhoollon ryhmät Huittisissa

4.1 Monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä

Koulutuksen järjestäjän asettama ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ohjausryhmä voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen ja/tai useamman koulutusmuodon yhteinen, jolloin käytetään nimitystä opiskeluhoollon ohjausryhmä. Huittisten kaupungin sivistyslautakunta asettaa monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän ja

nimeää oman toimialansa ryhmän jäsenet. Lisäksi perusturvalautakunta, Sastamalan koulutuskuntayhtymä (SASKY) ja Satakunnan koulutuskuntayhtymä (Sataedu) nimeävät omat edustajansa ohjausryhmään.

4.2 Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän toiminnasta vastaa rehtori tai koulunjohtaja ja sen jäseniä ovat hänen lisäksi esimerkiksi koulupsykologi, koulukuraattori, erityisopettaja ja terveydenhoitaja, oppilaanohjaaja, opettajien edustaja, oppilaiden edustaja, vanhempainyhdistyksen edustaja sekä tarvittaessa erikseen mukaan kutsuttavat asiantuntijajäsenet. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilashuoltoryhmä arvioi toimintaansa säännöllisesti tarkastelemalla perusopetuksen laadun arvioinnista nousevia oppilashuoltoon liittyviä tuloksia sekä muuta arviointimateriaalia (esim. Koulun hyvinvointiprofiili). Arviointi tehdään lukuvuosittain.

Huittisten kaupungissa koulukohtaista oppilashuoltotyötä tehdään yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä, jotka suunnittelevat oman koulun yhteistä toimintaa, oppimisympäristön hyvinvointia ja pyrkivät vahvistamaan yhteisöllistä toimintatapaa¹¹. Työhön kuuluu koko yhteisön, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvoinnin kehittäminen, seuraaminen ja arviointi. Työssä otetaan huomioon ja edistetään oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta, sosiaalista vastuullisuutta ja esteettömyyttä.. Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on antaa opettajille ja huoltajille välineitä lapsen ja nuoren koulunkäyntiin, kasvatukseen ja kehitykseen liittyvissä asioissa. Ryhmän toiminnan tulee perustua ennen kaikkea oppilaslähtöisyyteen sekä kouluyhteisöä että yksittäistä oppilasta koskevissa asioissa.

Yhteisöllistä oppilashuoltoa johtaa ja oppilashuoltoryhmän koolle kutsuu koulun rehtori tai koulunjohtaja. Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukuvuodessa. Koulukohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa kirjataan, miten oppilashuoltoryhmästä ilmoitetaan huoltajille ja ryhmään kutsuttaville tahoille.

Yleisiä asioita oppilashuoltoryhmän käsiteltäväksi voi tuoda monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä, koulun henkilökunta, oppilas tai hänen huoltajansa tai joku muu yhteistyötaho ottamalla yhteyttä oppilashuoltoryhmään kuuluvaan henkilöön. Hän voi myös tulla esittämään asiansa oppilashuoltoryhmään. Oppilashuoltoryhmiin voidaan kutsua muita asiantuntijoita tai yhteistyötahoja tarpeen mukaan. Asiantuntijoina voivat toimia esim. vastaava kuraattori, nuorisotoimen edustaja, lasten ja/tai nuorten psykiatrian edustaja tai poliisi. Yhteisöllisessä oppilashuollossa voidaan käsitellä esimerkiksi järjestyssääntöjä, turvallisuuteen liittyviä asioita, oppilashuollon palveluista tiedottamista, oppilashuollon toimivuuden arviointia, hyvinvointiin liittyviä hankkeita ja teemapäiviä.

¹¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1287/2013)

4.3 Yhteistyö koulun, oppilaan ja kodin välillä

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisessä on perusopetuksen järjestäjällä. Yhteistyö edellyttää keskustelua ja tiedottamista huoltajan, opettajan ja oppilaan oikeuksista sekä velvollisuuksista.

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Koulun on oltava yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat osaltaan tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Yhteisvastuullisen kasvatuksen tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla. Koulut sopivat omat yhteistyökäytäntönsä.

4.4 Oppilaan ja huoltajan oikeudet ja velvollisuudet

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta ja oppilaanohjausta sekä opetukseen osallistumisen edellyttämä tarvittava oppilashuolto. Oppilaalla on oikeus saada tarvittaessa tehostettua ja erityistä tukea mikä määritellään asiakirjassa Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

Huoltajan tulee saada tietoa opetussuunnitelmasta, opetuksen järjestämisestä, oppilashuollosta sekä mahdollisuudesta osallistua kodin ja koulun yhteistyöhön. Perusopetuksen päättövaiheessa huoltajien tulee saada tieto ja tarvittaessa mahdollisuus keskustella oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä kysymyksistä ja mahdollisista ongelmista oppilaanohjaajan ja oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa. Oppilaan huoltajalle on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöstä oppilaan jättämisestä luokalle, ellei huoltaja ole tehnyt esitystä oppilaan jättämisestä luokalle. Ennen kurinpitorangastuksen antamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Oppilaan velvollisuus on osallistua perusopetukseen, jollei hänelle erityisestä syystä ole myönnetty vapautusta. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyvä asiallisesti. Huoltajan velvollisuus on huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, kun lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 10 vuotta.

4.5 Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä

Lastensuojelun näkökulmasta toimiva oppilashuoltotyö tukee lasten, nuorten ja perheiden tilannetta ja näin ennaltaehkäisee lastensuojelun tarpeen syntyä.

Kasvatus- ja perheneuvonnan tehtävänä on tukea ja edistää lapsen ja nuoren myönteistä kehitystä järjestämällä ohjausta, neuvontaa ja muuta asiantuntija-apua ihmissuhteisiin, perhe-elämään ja lapsen kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä sekä tutkimusta ja hoitoa lasten kasvatukseen ja perhe-elämään liittyvissä ongelmissa.

Erikoissairaanhoidon (mm. lastenpsykiatria, lastenneurologia) palvelut ovat Satakunnan keskussairaalassa. Sinne hakeudutaan lääkärin läheteellä.

Sairaalakoulu on Satakunnan keskussairaalan alueella. Sairaalakoulun oppilaat pysyvät aina oman koulun oppilaina ja sairaalajakso on määräaikainen. Hyvällä pedagogisella ja oppilashuollollisella yhteistyöllä tuetaan onnistunutta paluuta takaisin omaan kouluun.

Nuorisopsykiatrisen avohoidon piiriin kuuluvat 13–22-vuotiaat. Osastohoitoa tarvitsevat 13–17-vuotiaat ohjautuvat nuorisopsykiatrisen osastoille ja 18 vuotta täyttäneet aikuispsykiatrisen osastoille. Nuorisopsykiatrisen poliklinikalle/osastolle nuori pääsee lähetteellä, jonka perusteella lääkäri on arvioinut kiireellisyyden.

Lasten asiakasyhteistyöryhmän tehtävät vaihtelevat paikallisen tarpeen mukaan. AYTR sekä arvioi kohderyhmän (0–14-vuotiaat) tilannetta että käsittelee yksittäisen lapsen asioita ja auttaa lasta saamaan oikeat palvelut oikeaan aikaan. Ryhmän tehtävänä on myös seurata ja edistää lapsen palvelujen toteutumista sekä sopia järjestettävistä palveluista ja vastuujasta niiden toteuttamiseksi.

Nuorten asiakasyhteistyöryhmän toiminta on suunnattu 15–22-vuotiaille huittislaisille nuorille, joilla on ammatillisen, kasvatuksellisen, sosiaalisen tai lääkinnällisen kuntoutuksen tarve.

Yksilöllisen opetuksen ryhmien oppilaiden kuntoutussuunnitelma laaditaan Satakunnan keskussairaalan erityisosaamiskeskuksessa. Erityisosaamiskeskuksen kautta tulevat pääasiallisesti myös psykologin tutkimukset. Yksilökohtaisesti selvitetään muiden tukipalvelujen tarpeellisuutta. Yksilöllisen opetuksen ryhmien oppilailla on subjektiivinen oikeus aamu- ja iltapäivähoitoon.

4.6 Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Oppilaan ohjaus

Oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta koko perusopetuksen ajan¹². Ohjaustoiminta voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen, opintojen ohjaus sekä ura- ja elämänsuunnittelun ohjaus.

Opinto-ohjaajat osallistuvat tarpeen mukaan yhteisölliseen oppilashuoltoon ja heidät voidaan kutsua myös yksilökohtaisen oppilashuoltoryhmän asiantuntijajäseniksi. Oppilashuollollisena yhteistyönä opinto-ohjaajien kanssa voidaan suunnitella oppilaiden opintokokonaisuuksia siten, että he psyykkisistä ja fyysisistä rajoitteista huolimatta selviytyvät oppivelvollisuudestaan. Yleensä opinto-ohjaajien asiantuntemusta tarvitaan, kun asiantuntijaryhmässä käsitellään oppilashuollollisen tuen tarpeessa olevan oppilaan jatko-opintomahdollisuuksia ja soveltuvuutta tietyille aloille. Opinto-ohjaaja tuo suunnittelutyöhön arvokasta tietoa esimerkiksi suunniteltujen opintojen psyykkisistä ja terveydellisistä vaatimuksista.

¹² Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

Nivelvaiheyhteistyö

Koulut tekevät yhteistyötä keskenään nivelvaiheissa. Hyvä käytäntö ovat lähettävän ja vastaanottavan koulun sekä oppilaan että huoltajan kanssa pidettävät nk. siirtopalaverit, joissa opetuksen ja oppilashuollon järjestämistä koskeva tarpeellinen tieto välitetään tulevaan kouluun. Tietoa voidaan siirtää myös muilla tavoin. Nivelvaiheyhteistyön avulla pyritään oppilaalle turvaamaan mahdollisimman hyvä siirtymä esiopetuksesta kouluun, alakoulusta yläkouluun ja yläkoulusta toisen asteen opintoihin.

Jatko-opintojen suunnittelu

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä. Jatko-opintojen suunnittelemiseksi oppilaiden tutustumiset toiselle asteelle sekä toisen asteen asiantuntijoiden vierailut koululla aloitetaan jo 8.luokan aikana. Vanhempainiltojen teemat käsittelevät jatko-opintoja. Oppilaanohjaaja käy ohjauskeskusteluja jokaisen oppilaan kanssa ja tarvittaessa keskusteluihin osallistuu myös huoltaja. Yhteistyössä oppilaanohjaaja ja terveydenhoitaja huomioivat oppilaiden terveydelliset seikat, joilla voi olla vaikutusta ammatinvalintaan. Oppilaanohjaaja voi ohjata oppilaan ammatinvalintapsykologille, jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Mahdolliset koulutuskokeilut tai muut tarvittavat tukitoimet toisen asteen opintoihin siirtymiseksi tehdään yhteistyössä huoltajan kanssa. Oppilaanohjaaja ja toisen asteen opinto-ohjaaja pitävät tiedonsiirtopalaverin sen jälkeen, kun opiskelupaikka on vastaanotettu. Yhteistyön tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen ja turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi.

4.7 Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluiden tarkoituksena on edistää ja seurata koulu yhteisön hyvinvointia sekä oppimisympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta. Koulun terveydellisten olojen tarkastus ja työpaikkaselvitys tehdään kolmen vuoden välein (Terveydenhuoltolaki 16 §). Terveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat tarvittaessa mukana ympäristöterveyspalvelun edustaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja- ja/tai lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja, koulukuraattori/koulun sosiaalityöntekijä, oppilasedustaja ja kiinteistöhoitaja.

Kouluilla huolehditaan lukuvuosittain riskien ja vaarojen arvioinnista. Riskikartoitus tehdään henkilökunnan toimesta. Kartoituksessa hyödynnetään kouluterveyskyselyjen (THL) ja Hyvinvointiprofiilin tuloksia koulu ympäristön osalta. Kartoituksen tulokset kirjataan muistioon ja rehtori ja/tai koulunjohtaja seuraa yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa sovittujen korjaus- ja muutostoimenpiteiden toteutumista.

Koulu ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset tehdään kolmen vuoden välein¹³. Tarkastuksen organisoii terveydenhuollon

¹³ Terveydenhuoltolaki 16 §

edustaja, mukana ovat perusterveydenhuollon edustaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja- ja/tai lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja teknisen palvelun edustaja. Tarkastuksessa hyödynnetään kouluterveyskyselyn (THL) tuloksia. Terveystiedon edustaja kirjaaterveydellisten olojen tarkistuksen tulokset muistioon ja rehtori ja/tai koulunjohtaja seuraa yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa sovittujen korjaus- ja muutostoimenpiteiden toteutumista.

4.8 Terveysneuvonnan ja terveystiedon yhteistyö

Kouluterveydenhuoltoasetusten mukaisesti, terveysneuvontaa on toteutettava yksilöllisen tarpeen ja kehitysvaiheen mukaisesti. Oppilaan terveysneuvonnan tarkoituksena on tukea ja edistää itsenäistymistä, opiskelukykyä, terveellisiä elämäntapoja, hyvää kuntoa ja mielenterveyttä sekä ehkäistä koulukiusaamista. Terveysneuvontaan liittyviä tuen ja hyvinvoinnin edistämisen osa-alueita, jotka läheisesti sivuavat terveystiedon opetusta ovat mm. kasvu sekä psykososiaalinen ja fyysinen kehitys. Keskeisiä osa-alueita ovat ihmissuhteet, lepo ja vapaa-aika, median merkitys, ergonomia, ravitsemus, liikunta, painonhallinta, suun terveys, seksuaaliterveys (sisältäen raskauden ehkäisyn), ehkäisevä päihdetyö sekä väkivallan ja tapaturmien ehkäiseminen.

4.9 Järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on varmistaa opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön¹⁴ sekä huolehtia siitä, että oppilas suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyy asiallisesti¹⁵. Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä¹⁶. Sivistyslautakunta hyväksyy koulukohtaiset järjestyssäännöt, jotka ovat osa koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Ne valmistellaan yhteistyössä koulun henkilökunnan, oppilaiden ja huoltajien kanssa ja niitä laadittaessa kuullaan oppilaskuntaa¹⁷. Järjestyssäännöt löytyvät koulun kotisivuilta tai Pedanetistä tai koulun tiedotelehtisestä.

4.10 Poissaolojen seuranta

Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjän tulee seurata perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja ja ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Poissaolojen seurannalla pyritään ennalta vaikuttamaan oppilaan mahdollisiin kouluvaikeuksiin ja samalla seuraamaan oppivelvollisuuden toteutumista. Koulukohtaisiin työsuunnitelmiin kirjataan käytännöt poissaolojen seurantaan. Huoltajia pyydetään ilmoittamaan lapsensa poissaolosta luokanopettajalle/luokanvalvojalle kouluun ensimmäisenä päivänä. Mikäli kouluun ei ilmoiteta oppilaan poissaolosta tai oppilas on koulupäivän aikana ilmoittamatta pois yksittäisiä tunteja, luokanopettaja/luokanvalvoja ottaa yhteyttä huoltajaan saman päivän aikana.

¹⁴ Perusopetuslaki 29 § 1 mom.

¹⁵ Perusopetuslaki 35 § 2 mom.

¹⁶ Perusopetuslaki 29 § 4 mom.

¹⁷ Perusopetuslaki 3 § 3 mon.

4.11 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulun henkilökunta käyttää turvallisuutta edistäviä toimintatapoja. Oppilaita perehdytetään ja ohjataan turvallisuutta edistävien toimintatapojen käyttöön. Koulutapaturma on perusopetuksen oppilaille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmana korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, -retkellä, leirikoulussa, koulun kerhossa tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne on sisällytetty koulun toimintasuunnitelmaan. Oppilaitosten kriisi- ja pelastussuunnitelmat sisältävät tarkat suunnitelmat.

4.12 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Päihteet, kuten tupakka, alkoholi tai huumausaineet, voivat vaikuttaa oppilaan elämään monella tapaa. Kysymyksessä voi olla huoltajan, muun ympäristön tai oppilaan oma päihteiden käyttö. Tietoa päihteidenkäytöstä kerätään mm. kouluterveyskyselyn ja laajennettujen terveystarkastusten kautta. Yhteistyö nuorisotoimen kanssa on tärkeää ajankohtaisen päihdetiedon saamiseksi.

Koulun henkilökunnalle saattaa nousta huoli oppilaan altistumisesta omalle tai läheisten häiritsevälle päihteiden käytölle. Tällöin asiasta tulee keskustella oppilaan huoltajan kanssa. Lapselle voidaan varata aika kuraattorille tai keskustella asiantuntijaryhmän kanssa tilanteesta, jotta selvitetään onko lapsen huolelle aiheutta ja millä toimenpiteillä lasta ja huoltajaa olisi mahdollista tukea. Mikäli huoli on suuri ja/tai yhteistyö kodin kanssa ei onnistu, on syytä tehdä lastensuojeluilmoitus. Ilmiselvässä päihteidenkäytössä tai päihtyneenä kouluun tullessa ilmoitetaan huoltajalle ja tehdään välittömästi lastensuojeluilmoitus.

Päihteiden käytöstä ja päihteisiin liittyvistä asenteista tulee keskustella, kun niitä eri oppiaineissa käsitellään sekä niissä tilanteissa, kun ne nousevat muuten esille. Tupakkalain toteutumista valvotaan koulussa ja sen alueella. Tupakoinnista koulun alueella ja kouluajana seuraa rangaistus. Mikäli tupakointia ei rangaistuksen tai muun toimenpiteen avulla saada loppumaan, poliisiviranomainen voi kirjoittaa oppilaalle tupakointirikkomuksesta sakon.

4.13 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulukuljetus järjestetään oppilaalle perusopetuslain ja koulutuslautakunnan vahvistamien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, jos oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi tai matka on oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Alle 13-vuotiaan koulumatka saa odotuksineen kestää korkeintaan kaksi ja puoli tuntia ja 13 vuotta täyttäneen enintään kolme tuntia. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on lain mukaan järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Koulukuljetusperiaatteet löytyvät Huittisten kaupungin kotisivuilta.

4.14 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppilaitosten kriisi- ja pelastussuunnitelmat sisältävät suunnitelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseen.

4.15 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilaitosten kriisi- ja pelastussuunnitelmat sisältävät toimintaohjeet äkillisten kriisien sekä uhka- ja vaaratilanteiden varalle oppilaitoksessa. Suunnitelmissa on kuvattu oppilashuollon rooli turvallisuus-, kriisi- ja vaaratilanteissa¹⁸.

4.16 Kouluruokailu

Kouluruokailulla tuetaan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Kouluruokailun ja koulupäivän aikana mahdollisesti tarjottavien välipalojen järjestämisessä ja ohjauksessa otetaan huomioon kouluruokailun sosiaalinen merkitys, ravitsemus- ja tapakasvatuksen tavoitteet sekä ruokailuun virkistystehtävä. Erityisruokavaliot huomioidaan ja toteutetaan lääkärintodistuksen/ kouluterveydenhoitajan todistuksen perusteella.

4.17 Turvallinen kouluympäristö

Erilaisista syistä johtuvat kurinpidolliset toimenpiteet ovat osa koulujen arkea. Kurinpidolliset tilanteet vaativat välittömiä toimia, mutta usein myös pitkäjänteisemmän tuen järjestämistä. Oppilashuollollista tukea voi tarvita kurinpidollisen toimenpiteen kohteeksi joutuva oppilas tai ne oppilaat tai henkilökunta, joille ko. oppilas on aiheuttanut vaaratilanteen tai mielipahaa. Rehtori arvioi kurinpitotilanteissa oppilashuollollisen tuen järjestämisen tarpeen.

Oppilailla on opetukseen osallistuessaan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta. Eikä myöskään sellaisia esinettä tai välinettä joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle¹⁹.

Oppilas, joka häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestyssääntöjä, kohtelee muista oppilaita tai henkilökuntaa epäkunnioittavasti voidaan määrätä osallistumaan yhteensä enintään kaksi tuntia kestävään kasvatustalkutteluun. Se voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa, koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Kasvatustalkutuksessa selvitetään teko tai laiminlyönti sekä sen syyt ja seuraukset yhdessä oppilaan kanssa. Tavoitteena on löytää keinoja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Kasvatustalkutuksen määrää koulun rehtori tai opettaja, se kirjataan ja ilmoitetaan oppilaan huoltajille. Huoltajalle varataan mahdollisuus osallistua kasvatustalkutteluun, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi²⁰.

Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä. Niiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan. Jälki-istuntoa ei voida järjestää siten, että oppilas

¹⁸ Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §

¹⁹ Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)

²⁰ Perusopetuslaki 35 a 2. mom (1267/2013)

joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muun koulun toimintaa koskevan suunnitelman mukaisesta opetuksesta²¹.

Määräaikaisesta erottamisesta päättää opetuksen järjestäjän asianomainen monijäseninen toimielin. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista, ellei sosiaalitoimi arvioi läsnäoloa tarpeettomaksi²². Kirjallisen varoituksen antamisesta päättää koulun rehtori²³.

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29 §:n 2 momentissa kuvattu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista²⁴. Mikäli on syytä epäillä, että oppilaan hallussa on kiellettyjä esineitä tai aineita on koulun opettajalla ja rehtorilla työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa. Tarkastus suoritetaan samaa sukupuolta olevan täysi-ikäisen henkilökunnan jäsenen toimesta, mikäli oppilas kieltäytyy niitä luovuttamasta. Oppilaalle on ilmoitettava tarkastuksen syy²⁵.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangeistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, laissa asetettujen säädösten mukaisesti, järjestetään tarvittaessa oppilashuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa 36 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden jälkeen²⁶.

4.18 Koulun turvallisuuskansion laadinta

Kaikki koulun turvallisuusasiakirjat ja turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat kootaan koulun turvallisuuskansioon. Turvallisuuskansion säilytyksestä ja käytöstä on laadittava selkeät ohjeet, jotta se on tarvittaessa helposti saatavilla. Turvallisuuskansio toimii samalla myös perehdytyskansiona, jossa on kaikki toimintaohjeet. Jokaisen henkilökunnan jäsenen tulee kirjata turvallisuuskansio luetuksi lukuvuoden alussa. Kansion sisältö on joiltakin osin ei-julkista. Turvallisuuskansiossa tulee olla:

1. Yhteystiedot
2. Turvallisuusorganisaatio
3. Henkilöstön perehdyttämisasiakirja
4. Harjoitusten ja koulutustapahtumien järjestämissuunnitelma
5. Riskien arvioinnin tuloksena syntyvät asiakirjat
6. Koulun työterveydellisten olojen selvitys
7. Pelastussuunnitelma
8. Poliisin laatima pelastussuunnitelmaa täydentävä ohje (ei-julkinen)
9. Työsuojelun toimintaohjeet
10. Toimintaohjeet äkillisiä vaaratilanteita varten
11. Oppilashuollon suunnitelma ja sen sisältämä kriisisuunnitelma
 - * tärkeät puhelinnumerot kriisitilanteessa ja ohjeet kriisihälytysketjussa
 - * hätä- ja ensiapuohjeet
 - * konkreettisia selkeitä toimintamalleja erilaisiin kriisitilanteisiin
 - * kuolema-, itsemurha- ja väkivaltatilanne
 - * kriisitilanteiden jälkihoito ja tarvittavasta psykososiaalisesta tuesta huolehtiminen

²¹ Perusopetuslaki 36 § (1267/2013)

²² Lastensuojelulaki 24 § 2. mom

²³ Kasvatus- ja opetuslautakunta § 22/2011

²⁴ Perusopetuslaki 36 d § (1267/2013)

²⁵ Perusopetuslaki 36 e § (1267/2013)

²⁶ Perusopetuslaki 36 h § (1267/2013)

- * mielenterveysongelmat
- * yhteistyö kriisitilanteissa viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa
- * koulun johtamisjärjestelmän huomioiminen toimintamalleissa
- * kriisitilanteiden viestintäsuunnitelma
- * toimenpiteet kriisivalmiuden ylläpitämiseksi
- * toimintamallit kriisitilanteissa koulun ulkopuolella (retket, tet-harjoittelu ym.)
- * koulukiusaamisen ehkäisy-suunnitelma
- * toimintasuunnitelma päihteisiin liittyvissä ongelmatilanteissa

12. Viestintäsuunnitelma

13. Koulun järjestyssäännöt

4.19 Yhteistyö ja keskinäinen työn- ja vastuunjako kriisitilanteisiin varauduttaessa sekä kriisitilanteissa

Turvallisuuden edistämiseen tähtäävien tavoitteiden toteuttamisesta käytännön vastuu on koulun johtajalla. Koulun johtajan tehtävänä on välittää tieto turvallisuuteen liittyvistä epäkohdista ja tarvittavista muutoksista opetuksen järjestäjälle tai muulle asianosaiselle yhteistyötaholle.

Turvallisuusasiakirjojen laatimisesta ja tilojen turvallisuudesta vastaa koulun johtaja yhteistyössä kiinteistönhoidon sekä tarvittavien viranomaisten kanssa. Kriisitilanteessa noudatetaan pelastus- ja kriisisuunnitelmassa kulloisenkin tilanteen mukaisesti määriteltyä työn- ja vastuunjako. Siinä määritellään myös psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen, josta päävastuussa on koulun kriisiryhmä. Koulun psykososiaalinen tuki ja jälkihoito tulee kytkeä kunnan järjestelmiin. Henkilökunnan jälkihoito järjestetään työterveyshoidon kautta.

4.20 Tiedottaminen

Äkillisissä kriisitilanteissa noudatetaan kriisisuunnitelmaan kirjattuja viestinnän periaatteita yksikön sisäisessä, koulun ja opetuksen järjestäjän välisessä sekä ulkoisessa tiedottamisessa.

Kriisitilanteessa sivistysjohtaja hoitaa viestinnän ulospäin mm. tiedotusvälineille ja rehtori vastaa sisäisestä viestinnästä mm. henkilökunnalle ja huoltajille. Epäilystä rikoksesta tiedottamisen oikeus on vain tutkinnanjohtajalla.

4.21 Turvallisuuksuunnitelmien päivitys ja arviointi

Turvallisuuksuunnitelmien sisältämät asiakirjat ja suunnitelmat tulee päivittää aina tarvittaessa tai vähintään vuosittain lukuvuoden alkaessa. Pelastussuunnitelman tarkistamisessa on mukana pelastustoimi. Päivittämisestä vastaa koulun johtaja. Päivityksen yhteydessä arvioidaan sen ajanmukaisuus ja tehdään tarvittavat muutokset.

5 Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

5.1 Yksilökohtainen oppilashuolto ja monialainen asiantuntijaryhmä

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on huomioida oppilaan yksilölliset tavoitteet oppimisessa, kasvussa ja kehityksessä. Tähän liittyvät yksilöllisten huolenaiheiden ja oppimisen esteiden ennaltaehkäisy sekä varhainen puuttuminen. Yksilölliseen oppilashuoltoon kuuluvat oppilaan käynnit terveydenhoitajan, sosiaaliohjaajan/kuraattorin tai koulupsykologin luona ja henkilökohtaiset keskustelut heidän kanssaan sekä oppilashuollollisena yhteistyönä yksittäisen oppilaan ympärille kootut asiantuntijaryhmät.

Oppilaalle ja huoltajalle on annettava tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta vanhempainiltojen, lukuvuositedotteen ja koulun kotisivujen kautta ja heitä on ohjattava hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Oppilashuollon toimijat esittäytyvät oppilaille lukuvuoden aikana henkilökohtaisesti. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä²⁷. Mahdollisuus on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, ellei keskustelun järjestäminen ole jostakin syystä ilmeisen tarpeetonta. Psykologin tai kuraattorin on yhteydenoton perusteella arvioitava onko asia kiireellinen. Mikäli oppilaan tai läheisen yhteydenotto on puhtaasti neuvonpidollinen, ohjauksellinen tai keskustelun järjestäminen katsotaan muuten tarpeettomaksi, sitä ei ole välttämätöntä järjestää. Psykologi tai kuraattori arvioi, millaista tukea ja/tai ohjausta oppilas tarvitsee ja ohjaa hänet tarpeen mukaan saamaan muita oppilashuollollisia palveluita tai tukipalveluita²⁸.

Mikäli oppilashuollon työntekijä arvioi tai muu henkilöstöön kuuluva on ammatillisessa tehtävässään saanut tietää, että oppilaan oppimisvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan oppilashuollon psykologi- tai kuraattoripalveluita, hänen on otettava viipymättä salassapitosäännösten estämättä yhteyttä oppilashuollon psykologiin tai kuraattoriin ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Yhteydenotto tehdään ensisijaisesti yhdessä oppilaan kanssa, mutta mikäli yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä säädetyssä määräjasssa. Oppilaan huoltajalle on annettava tieto em. yhteydenotosta²⁹.

Kun on tarpeen selvittää yksittäisen oppilaan oppilashuollollisen tuen ja palveluiden tarvetta, kootaan monialainen tapauskohtainen asiantuntijaryhmä. Kokoon kutsumisesta vastaa se henkilö, jolle huoli oppilaasta syntyy, tai kenelle huolesta on ilmoitettu, ja hänen tehtävänä on myös arvioida, kenen asiantuntemusta asian käsittelemiseen tarvitaan. Asiantuntijoita voivat olla opettaja, erityisopettaja, opo, rehtori, avustaja, terveydenhoitaja, koululääkäri, sosiaaliohjaaja/kuraattori, koulupsykologi, nuorisotyöntekijä, lasten psykiatrian tai nuorisopsykiatrian edustaja tai sosiaalityöntekijä/kuraattori. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki painottaa oppilaan ja hänen huoltajansa itsemääräämisoikeutta ja ryhmän jäsenien läsnäolon on oltava ammatillisesti perusteltua. Asiantuntijoiden nimeäminen tämän ryhmän jäseniksi edellyttää yksilöityä kirjallista suostumusta huoltajalta ja/tai oppilaalta. Oppilaan suostumus riittää, mikäli hänet katsotaan ymmärtävän suostumuksen merkityksen³⁰.

²⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15§ (1287/2013)

²⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § (1287/2013)

²⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § (1287/2013)

³⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1287/2013)

Koollekutsuja pyytää suostumuksen ensin suullisesti ja ryhmän kokoontuessa hän pyytää sen vielä kirjallisesti. Suostumus sisältyy yhtenä kohtana oppilashuoltokertomukseen. Lähtökohtana asiantuntijaryhmän kokoontumisessa on se, että huoltaja on läsnä hänen lapsensa asioita käsiteltäessä. Mikäli huoltajalla ei ole mahdollisuutta osallistua, hän voi käydä koulussa allekirjoittamassa suostumuksen asian käsittelemiseksi ilman hänen läsnäoloaan.

Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää tarpeen tullen neuvoa muilta asiantuntijoilta³¹. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Hänen tehtäviinsä kuuluu ryhmän koolle kutsuminen ryhmän kokoontuessa jatkossa, oppilashuoltokertomuksen kirjaaminen ja sen asianmukaisesta talletuksesta huolehtiminen.

Alaikäinen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä tietoja, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Viimeksi mainitun arvion tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö³², joka Huittisissa on koulupsykologi.

Mikäli oppilaasta on suuri huoli, jota ei kyetä yhteisöllisellä tai yksilökohtaisella oppilashuoltotyöllä koulussa helpottamaan, eikä lupaa yksilökohtaisen oppilashuoltoryhmän kokoon kutsumiselle saada, ilmoitetaan huoli lastensuojeluviranomaisen tietoon.

5.2 Yksilöllisen oppilashuollon kirjaaminen – oppilashuoltokertomus

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon kuuluu tarpeellisten tietojen kirjaaminen oppilashuollon kertomuksiin. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki määrittelee oppilashuollollisten asioiden kirjaamista³³. Perusopetuslaki ottaa kantaa puolestaan siihen, miten kirjataan opetuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät asiat. Opettajan tulee ottaa huomioon, milloin hän työssään hoitaa opetuksen järjestämistä, opettajan opetukselliseen tehtävään kuuluvaa perusopetuslain säätelemää työtä, ja milloin hän on työssään osa oppilas- ja opiskelijahuoltolain määrittelemää oppilashuoltotyötä. Oppilashuoltotyö kirjataan oppilashuoltokertomukseen.

Kirjaamisvelvoite koskee monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaa ja ryhmässä päätettyjen tukitoimien tarpeen kartoittamista, suunnittelua ja toteuttamista. Asiantuntijaryhmässä vastuuhenkilöksi nimetty ryhmän jäsen toimii kirjaajana. Kirjaamisessa tulee noudattaa jatkuvaa muotoa ja etenemistä aikajärjestyksessä³⁴. Kirjaamisen sisältöä määrittelee oppilashuoltokertomus -lomake, joka on laadittu kirjaamista koskevan lainsäädännön pohjalta. Oppilashuoltokertomukseen on aina tietojen luovuttamisen yhteydessä merkittävä mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella on luovutettu. Arkaluonteisten asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen oppilashuollossa vaatii nimenomaista suostumusta. Oppilashuollon rekisteristä vastaa koululla rekisteriselosteessa mainitut henkilöt.

Oppilashuoltokertomuksessa pyydetään asian käsittelemiseen kyseisellä kokoonpanolla oppilaalta ja/tai huoltajalta suostumus. Kokoonpanon vaihtuessa sovituista syistä, suostumusta ei tarvitse välttämättä pyytää uudelleen, jos asiasta on yhteisesti oppilaan ja/tai huoltajan kanssa asiantuntijapalaverissa sovittu ja asia on kirjattu kertomukseen.

³¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § (1287/2013)

³² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § (1287/2013)

³³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (1287/2013)

³⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (1287/2013)

Sosiaaliohjaajat/kuraattorit, koulupsykologit ja terveydenhoitajat kirjaavat yksilökohtaista oppilashuoltoa koskevat asiat oman työnsä lainsäädännön mukaisesti. Jokainen asiantuntija yksilöllisessä oppilashuollossa voi tehdä omia muistiinpanojaan. Ne muuttuvat asiakirjaksi, mikäli ne liitetään oppilashuoltokertomukseen tai niihin viitataan oppilashuoltokertomuksissa. Itseään koskevia asiakirjoja oppilaalla ja huoltajalla on oikeus pyytää nähtäväkseen.

Laki	Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki	Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki	Oman alan lait	Perusopetuslaki
Toiminta	Oppilashuoltoryhmät	Monialaiset asiantuntijaryhmät	Terveydenhoitajat, psykologit ja kuraattorit	Oppimisen tuen palaverit
Mihin kirjataan?	Vapaamuotoinen muistio	Oppilashuoltokertomus	Omat asiakirjat	Oppimisen tuen lomake / pedagogiset asiakirjat

Taulukko 1. Yksilöllisen opiskeluhuollon kirjaaminen

5.3 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppilaiden opetuksellinen tuen tarve ja oppilashuollollinen tuen tarve kulkevat usein rinnakkain, vaikka ne kuuluvatkin eri lakien piiriin. Opetuksellinen tuki, kuten tehostettu ja erityinen tuki, kuuluu perusopetuslain alaisuuteen, kun taas oppilashuollollista tukea säätelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. **Molemmissa edellytetään monialaista yhteistyötä ja oppilashuollollista ammattihenkilöstöä.** Tämä saattaa aiheuttaa tilanteita, joissa ei ole helppo tunnistaa kumman lain alaisuudessa liikutaan.

Pedagoginen tiimi

Kouluilla toimii oppimisen tuen moniammatillinen ryhmä eli pedagoginen tiimi, jossa käsitellään säännöllisesti koulunkäyntiin ja oppimisen tukeen liittyviä asioita. Pedagoginen tiimi kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa ja aina tarpeen vaatiessa. Tiimin tarkoituksena on etsiä keinoja tukea oppilaan tai oppilasryhmän koulunkäyntiä parhaalla mahdollisella tavalla. Se on ennaltaehkäisevä sekä yhteistyöpainotteinen matalan kynnyksen työryhmä. Pedagogisen tiimin kokouksesta tehdään tilanteen mukaan yleinen ja/tai oppilaskohtainen muistio.

Opettaja ilmoittaa laaja-alaiselle erityisopettajalle tai rehtorille tarpeestaan tuoda oppilaan asia pedagogiseen tiimiin. Ennen sitä opettaja on ollut yhteydessä oppilaan huoltajiin käsiteltävästä asiasta. Huoltajalle tarjotaan aina mahdollisuutta osallistua pedagogiseen tiimiin. Myös huoltaja tai oppilas voi pyytää asian käsittelyä pedagogisessa tiimissä. Rehtori tai laaja-alainen erityisopettaja kutsuu pedagogiseen tiimiin henkilöitä koolle sen mukaan, keitä oppilaan asia koskee. Pedagogisessa tiimissä on aina moniammatillinen edustus. Paikalla voi olla esim. luokanopettaja/luokanvalvoja, laaja-alainen erityisopettaja, erityisopettaja, rehtori, koulupsykologi, koulun sosiaalityöntekijä ja kouluterveydenhoitaja sekä muita asiantuntijoita tarpeen mukaan. Pedagogisen tiimin kokoontumisista kirjataan

kunkin koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Tiimin kokoontumiskutsu kulkee asianosaisille sähköpostin tai wilman välityksellä. Huoltajille pedagogisen tiimin kokoontumisesta ja toiminnasta ilmoitetaan lukuvuositedotteessa ja/tai rehtorin kuukausitiedotteessa tai wilmassa tai henkilökohtaisesti.

Mikäli oppimisen tuen palavereissa nousee esille selkeästi oppilashuollollista asiaa, voidaan sopia erikseen pidettävästä yksilöllisen oppilashuollon palaverista tai käsitellä asia oppimisen tuen palaverissa, mutta kirjata asia oppilashuoltokertomukseen. Jokaisen on pyrittävä siihen, ettei oppilashuollollista asiaa kirjata oppimisen tuen lomakkeelle.

Tuen tarpeen kartoitus

Koulukohtaiseen yhteisölliseen oppilashuoltoon kuuluu kouluyhteisön hyvinvointiin liittyvien asioiden tarkastelu. Pedagoginen tiimi puolestaan suunnittelee ja tarkastelee tuen tarpeita ja tukitoimien riittävyttä. Luokanopettajat tarkastelevat vuosittain oman opetettavan luokkansa osalta tukitoimia ja mahdollisia huolenaiheita. Luokanopettaja käy keskustelua luokkakohtaisista tuen tarpeista ja tuen suunnittelusta rehtorin ja laaja-alaisen erityisopettajan kanssa.

Oppimisen tuen ja oppilashuollon asioita käsitellään seuraavilla tavoilla:

OPPIMISEN TUEN MONIAMMATILLINEN RYHMÄ ELI PEDAGOGINEN TIIMI

- kun käsitellään perusopetuslain mukaista **oppimiseen liittyvää tukea: tuen suunnittelu, tuen toimivuuden arviointi, tuen tasot ja tukimuodot**
- huoltaja saa aina tiedon, kun oppilaan asiaa käsitellään. Oppimisen tuen asioihin ei kuitenkaan tarvita huoltajan suostumusta.
- käsittelee pedagogiset arviot ja pedagogiset selvitykset
- tuen aloittaminen, jatkaminen tai lopettaminen kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin sekä oppilastietoihin (erityisen tuen päätökset tekee rehtori)
- asiat/asiakirjat ovat salassa pidettäviä
- pedagogiset asiakirjat ovat opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa ja ne saa/pitää siirtää esiopetuksen/koulujen ja opetuksen järjestäjien välillä

YKSILÖLLINEN MONIALAINEN OPPILASHUOLTO

- kun käsitellään oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista **oppilashuollollista tukea**
- oppilashuollollisten asioiden käsittelyyn ja asiantuntijoiden läsnäoloon pyydetään oppilaan/huoltajan suostumus ja ne kirjataan oppilashuoltokertomukseen
- oikeus konsultoida muita asiantuntijoita
- asiat/asiakirjat ovat salassa pidettäviä ja niitä välitetään vain suostumuksella

Tehostetun tai erityisen tuen asioita käsitellään oppimisen tuen palavereissa. Tukeen liittyvät palaverit kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin ja kirjaaminen on tarpeellista vain, kun käsitellään tuen aloittamista, jatkamista tai lopettamista. Oppimissuunnitelman ja HOJKS:n tarkistamiset ja päivittämiset kirjataan itse asiakirjaan.

Kun kysymyksessä selkeästi opetukselliseen tukeen liittyvä asia, kirjaaminen tapahtuu pedagogisiin asiakirjoihin. Kirjaaminen on pääasiassa opetuksen suunnitteluun ja järjestämiseen liittyvien asioiden kirjaamista. Oppilashuollolliset asiat, yleensä oppilaan yleiseen hyvinvointiin tai huolen aiheisiin liittyen, kirjataan oppilashuoltokertomukseen. Epäselvissä tilanteissa asiasta sovitaan huoltajan kanssa kirjaamisesta.

Tehostetun ja erityisen tuen sekä muun opetuksellisen tuen antaminen tai siihen liittyvien asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta, vaikka yhteistyön merkiksi pedagogisiin asiakirjoihin huoltajan allekirjoitus voidaan pyytää. Yksittäisen lapsen/oppilaan oppilashuolto vaatii aina oppilaan tai huoltajan kirjallisen suostumuksen.

5.4 Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Lisäksi edistetään ja seurataan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia ja oppimiskykyä ja tunnistetaan oppilaiden varhaisen tuen tarpeet ja järjestetään tarvittava tuki sekä ohjataan hoitoon ja tutkimuksiin. Tavoitteena on myös tukea vanhempien/huoltajien hyvinvointia ja kasvatustyötä³⁵. Kouluterveydenhuollon tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja oppilaiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen. Työmenetelminä ovat terveydenhoitajan suorittamat määräaikaistarkastukset kaikille oppilaille vuosittain sekä laajat terveystarkastukset 1., 5. ja 8. luokkalaisille. Laajassa terveystarkastuksessa on terveydenhoitajan ja lääkärin osuudet. Oppilaan laajaan terveystarkastukseen sisältyy vanhempien haastattelulomakkeet sekä tarvittaessa opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa. Laajassa terveystarkastuksessa arvioidaan sekä oppilaan että vanhempien hyvinvointia, niihin toivotaan vanhempien osallistuvan. Kaikkiin terveystarkastuksiin on vanhemmilla mahdollisuus tulla mukaan. Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen lapsen kehitysvaiheen mukainen terveystarkastus. Määräaikaistarkastusten tärkein merkitys on siinä, että ne tavoittavat kaikki oppilaat ja tapaamisissa voidaan löytää ne oppilaat, joilla on fyysisiä, psyykkisiä ja/tai sosiaalisia riskitekijöitä³⁶.

Suun määräaikaiset terveystarkastukset järjestetään ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Näiden lisäksi tarkastuksia tehdään yksilöllisen tarpeen mukaan³⁷.

³⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 8 § (1287/2013)

³⁶ Terveystarkastuslaki 16 § (1326/2010)

³⁷ Terveystarkastuslaki 51 § (1326/2010)

5.5 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erikoisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Oppilaan sairauden vaatima hoito

Oppilaan lääkehoito

Oppilaille ei koulupäivän aikana pääsääntöisesti anneta muita kuin välttämättömiä lääkkeitä. Asiasta on säädetty tarkemmin Huittisten kaupungin perusopetuksen lääkehoidon suunnitelmassa, joka on liitetty osaksi tätä oppilashuollon suunnitelmaa (liiteosuudessa suunnitelman lopussa).

Oppilaan erikoisruokavalio

Terveydenhoitaja arvioi ja varmistaa erityisruokavalioiden jatkamisen tarpeellisuuden kunkin lukuvuoden alussa huoltajalta/oppilaalta ja arvioi lääkärintodistuksen tarpeellisuuden ja on yhteydessä ruokapalveluun. Erityisruokavaliot kartoitetaan erityisruokavalion ilmoituslomakkeella ja toteutetaan yhteistyössä ruokapalvelun kanssa.

Erityisruokavalion oikeellisuus kartoitetaan terveystarkastuksissa ja aina tarvittaessa.

5.6 Tulkki- ja avustajapalvelut

Perusopetusta saavalla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet³⁸. Tulkitsemis- ja ohjaajapalveluiden järjestäminen osana kolmiportaista tukea kuvataan tarkemmin luvussa 7

5.7 Oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Mikäli oppilas saa kurinpitörangaistuksen tai hänen opetukseen osallistumisensa evätään, oppilas ohjataan tarvittaessa oppilashuollon palveluihin. Oppilaalle järjestetään esim. yksilöllinen oppilashuolto tai hänet ohjataan suoraan koulupsykologille tai koulun sosiaalityöntekijälle tai muille oppilashuollon asiantuntijoille.

5.8 Oppilashuoltorekisteri ja tietojen tallentaminen sekä potilas- ja asiakaskertomukset

Yksilökohtaisen oppilashuoltoon liittyvät oppilashuollon kertomukset sekä muut salassa pidettävät yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat talletetaan koulujen suojattuihin arkistoihin, joiden ylläpitäjä on opetuksen järjestäjä. Rekisterin vastuuhenkilönä toimii rekisteriselosteen mukaisesti rehtori. Vastuuhenkilö vastaa tietojen asianmukaisesta talletuksesta ja luovuttamisesta niitä pyydettyä. Oppilashuoltokertomukset ja muut salassa pidettävät yksilöä koskevat oppilashuollolliset asiakirjat säilytetään omina oppilaskohtaisina kansioinaan. Kansiot säilytetään ulkopuolisilta suojattuna lukitussa, paloturvallisessa kaapissa. Oppilashuoltorekisteri säilytetään erillään muista opetuksen asiakirjoista, jotta salassapito ei vaarannu.

³⁸ Perusopetuslaki 31 § (477/2003)

Kouluterveydenhuollon henkilöstö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetyksi potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattori ja psykologit kirjaavat asiakastiedot omiin asiakaskertomuksiinsa.

5.9 Tietojen luovuttaminen ja salassapito

Yhteisöllistä oppilashuoltoa koskevat suunnitelmat ja dokumentit ovat julkisia tietoja. Yksittäistä oppilasta koskevat oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot ovat puolestaan salassa pidettäviä³⁹. Vaitiolovelvollisuus koskee salassa pidettäviä ja vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia asioita. Vaitiolovelvollisia ovat kaikki opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt harjoittelijoita myöten.

Kaikilla oppilashuoltohenkilöstöön kuuluvilla ei ole automaattista oikeutta käydä tutustumassa kaikkiin yksilöllisen oppilashuollon dokumentteihin. Oppilaan salassa pidettäviin oppilashuollollisiin dokumentteihin tulee merkitä lukuoikeus vain niille henkilöille, jotka ovat mukana järjestämässä tai toteuttamassa oppilaan oppilashuoltoa. Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on kuitenkin oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle välttämättömät tiedot oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Mikäli yksittäistä oppilasta koskevissa palaverissa tulee ilmi opetuksen järjestämiseen liittyvää välttämätöntä tietoa, pitää siitä aina tiedottaa koulun rehtoria. Tässä tilanteessa tulee aina miettiä, että välttämätön tieto on eri kuin tarpeellinen tieto.

Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen rakentamiseksi ja turvaamiseksi on syytä pyrkiä aina ensisijaisesti hankkimaan huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen. Huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella voidaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja pyytää myös muilta tahoilta⁴⁰.

Arkaluontoisia tietoja, joihin henkilötietolain nojalla kuuluvat muun muassa terveydentilaa ja sosiaalihuoltoa koskevat tiedot, saa käsitellä vain henkilön suostumuksella tai jos käsittely on tarpeen koululle välittömästi laissa säädetyin tehtävien mukaan. Tämän vuoksi oppilaista saa kerätä tarpeellisia arkaluonteisia tietoja esimerkiksi kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon hoitamiseksi. Henkilöllä on oikeus saada tietoonsa itseään koskevat tiedot. Oppilaalla, jota oppilashuoltoryhmän päätetyt toimet koskevat, on oikeus saada nähdä hänestä kirjoitetut tiedot.

Toiselle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle oppilashuollon jatkuvuuden kannalta tarpeellisia tietoja annetaan vain oppilaan tai huoltajan kirjallisella suostumuksella. Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto saa ja pitää siirtyä opetuksen järjestäjältä toiselle ilman suostumusta, mutta oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan oppilashuollollisen tiedon siirtämiseen tarvitaan aina suostumus⁴¹.

³⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (1287/2013)

⁴⁰ Perusopetuslaki 40 § 3 mom. (642/2010)

⁴¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § (1287/2013)

6 Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

6.1 Oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvoinnissa

Oppilaan osallisuus

Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta. Oppilaiden mielipiteitä ja toiveita huomioidaan koulun toimintaa kehitettäessä. Oppilailla on oltava mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien ja järjestyssääntöjen valmisteluun⁴². Kummioppilas-, oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta antavat oppilaille mahdollisuuden osallistua koulun kehittämistoimintaan

Huoltajien osallisuus

Oppilashuoltotyö on yhteistyötä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Yhteistyön ilmapiiri kodin ja koulun välillä tukee oppilashuoltotyötä ja oppilaan kehitystä. Huoltajaa on tiedotettava oppilashuollon palveluista⁴³. Yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä voidaan miettiä tiedottamisen sisältöä, tiedotustapojen käyttämistä ja huoltajien osallistamisen keinoja. Perusopetuksessa voi tiedottaa oppilaita oppilashuoltosuunnitelman sisällöstä heidän ikäänsä sopivalla tavalla. Opettajan ja muun koulun henkilökunnan tehtävänä on ottaa vastaan palautetta oppilashuoltoon liittyen ja välittää sitä eteenpäin yhteisölliselle oppilashuoltoryhmälle. Oppilaiden kuuluu saada tietoa yksilöllisestä oppilashuollosta ja oppilashuollon palveluista sekä mahdollisuudesta vaikuttaa oppilashuoltoon kuuluvien suunnitelmien arvioimiseen ja sisältöön.

6.2 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedotetaan huoltajille koulun lukuvuositedotteessa, vanhempainilloissa sekä kaupungin kotisivuilla (opetussuunnitelman luvut 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja 8 Oppilashuolto).

⁴² Perusopetuslaki 47 a§ (1267/2013)

⁴³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § (1287/2013)

7 Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Oppilashuoltotyön seuranta, arviointi ja kehittämistyö

Oppilashuollon ja sen palveluiden toteutumista pitää säännöllisesti seurata ja arvioida yhdessä yhteistyössä kunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava ulkopuoliseen oppilashuoltoon koskevaan arviointiin. Keskeiset tulokset on myös julkaistava⁴⁴.

Oppilashuoltotyötä seuraa kunnan tasolla monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä ja kouluittain omat yhteisölliset oppilashuoltoryhmät. Vuosittain molemmat ryhmät ottavat mietittäväkseen oppilashuollon toimivuuden. Avuksi mietintää varten kerätään tietoa esim. kouluterveyskyselyyn, Koulun hyvinvointiprofiiliin, laajojen terveystarkastusten koosteiden tai kasvatus- ja opetustoimen omien arviointikyselyiden muodossa.

Arvioinnin kohteena ovat mm. oppilashuollon palveluiden tarve ja saatavuus, yhteistyön toimivuus, kunnan/yksikön yleinen hyvinvointi ja turvallisuus. Kerättyjen tietojen pohjalta suunnitellaan toiminnan kehittämistä ja asetetaan tavoitteet oppilashuollolliselle toiminnalle. Kehittämistoimenpiteitä seurataan säännöllisen koulun arviointitoiminnan kautta. Yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä on edustettuna monialaisesti oppilashuollon toimijoita, jotka välittävät tiedon arvioinnista ja tuloksista omiin yksikköihinsä. Oppilashuoltoryhmä päättää arvioinnin ja tulosten tiedottamisesta muille tarpeellisille yhteistyötahoille asiakkoittain.

⁴⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 § (1287/2013)

8 Liitteet

- Liite nro 1: Opettajan huoliseula (lomake 1)
- Liite nro 2: Huoltajan huoliseula (lomake 2)
- Liite nro 3: Huolivyöhykkeet (kaavio 1)
- Liite nro 4: Herännyt huoli (kaavio 2)
- Liite nro 5: Koulun sosiaalityön etenemisprosessi (kaavio 3)
- Liite nro 6: Lastensuojelun prosessi (kaavio 4)
- Liite nro 7: Ehkäisevä lastensuojelu peruspalveluissa (kaavio 5)
- Liite nro 8: Nuorisopsykiatrinen tutkimus ja hoito – nuoren hoitoketju (kaavio 6)
- Liite nro 9: Nuoren tukemisen prosessi (kaavio 7)
- Liite nro 10: Lapsen tai nuoren kaltionkohtelu (kaavio 8)
- Liite nro 11: Oppilashuoltokertomus (lomake 3)
- Liite nro 12: Tuen tarpeen kartoitus
- Liite nro 13: Lääkehoidon suunnitelma

Huoliseula

Luottamuksellinen

Huoliseula on opettajan henkilökohtainen työkalu, jota ei arkistoida koulun kansioihin.

Oppilaan nimi	Luokka
---------------	--------

Tunnusmerkit	Ei huolta	Pieni huoli	Toistuva huoli	Tuntuva huoli	Välitön huoli
Koulunkäynnin säännöllisyys					
-myöhästelyt					
- luvattomat poissaolot					
- sairauspoissaolot					
Oppiminen ja opiskelu					
- itsenäinen työskentely					
- kotitehtävien tekeminen					
- kyky sietää epäonnistumisia					
- oppiminen					
- keskittyminen (levottomuus)					
- työskentelytaidot ryhmässä					
Sosiaalinen vuorovaikutus					
- tuntikäyttäytyminen					
- vuorovaikutus opettajien kanssa					
- vuorovaikutus oppilaiden kanssa (kaverisuhteet)					
- kiusaaminen tai kiusatuksi joutuminen					
Itsestä tai koulutavaroista huolehtiminen:					
- tavaroista huolehtiminen					
- välineiden hankkiminen (esim. asiallinen liikuntavarustus)					
- ulkoinen olemus (epäsiisteys, hoitamattomuus)					
- epäasiallinen pukeutuminen					
- väsymys, uneliaisuus					
Muuta					
- alakuloisuus					
- yksinäisyys					
- kielenkäyttö					
- ruokailuongelmat					
- raskaat kokemukset					
- aggressiivisuus					

Huoltajan huoliseula

Luottamuksellinen

Oppilaan nimi	Koulu	Luokka
Huoltaja		
Arvioikaa oma huolenne lapsestanne, jaksamisestanne ja tukikeinojenne riittävydestä ja merkitkää arviointinne rastilla. Lomakkeen kääntöpuolelle voitte kirjoittaa halutessanne tarkemmin huolenne aiheesta ja toiveistanne koulun kanssa tehtävän yhteistyön suhteen.		

Huolen aihe	Ei huolta	Pieni huoli; asiaan pitää puuttua, mutta omat keinoni riittävät	Toistuva huoli; asiaan pitää puuttua, mutta tarvitsen lähi- yhteisön tai koulun tukea	Tuntuva huoli; tarvitsen enemmän apua, yksin en enää jaksa	Välitön huoli; asiaan pitää puuttua välittö- mästi, lapsi tai nuori vaarantaa jo itsensä
Uni ja lepo, jaksaminen					
Ruokailu					
Terveystila					
Sosiaalisuus, toisten huomiointi					
Liikkuminen, ulkoilu					
TV, internet, pelit					
Koulutehtävät, kotitehtävät					
Ystävät					
Joku muu huoli, mikä?					

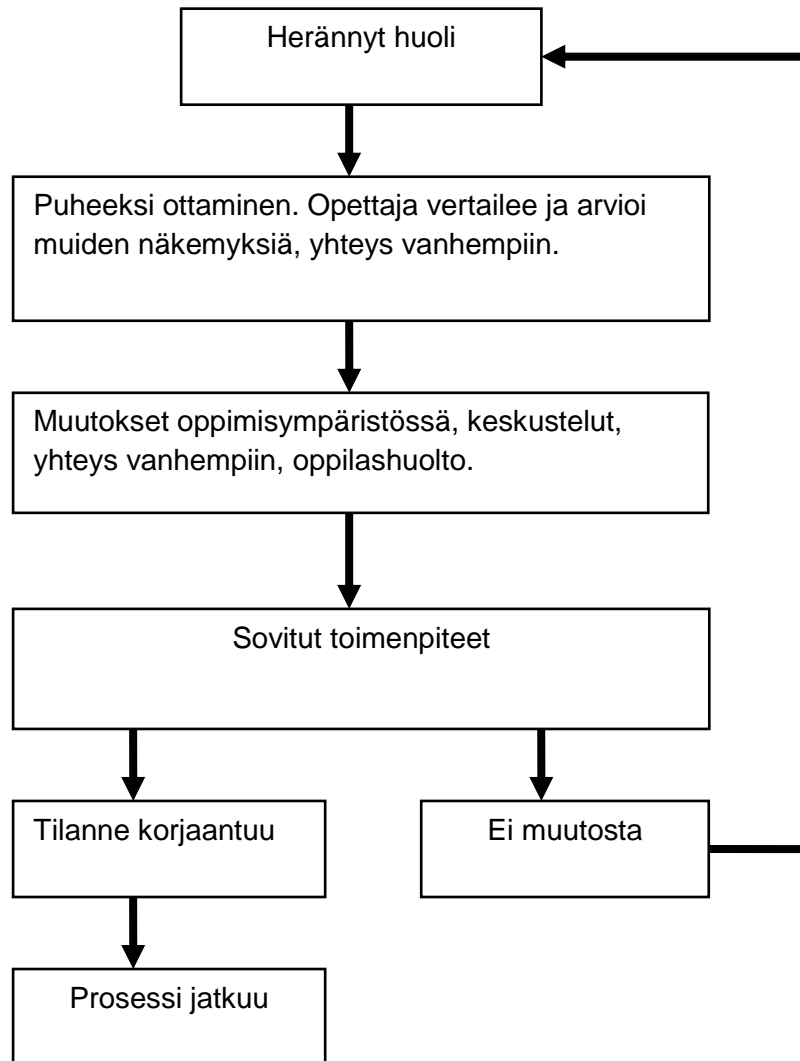
Huolivyyhykkeet

Huoleton tilanne	Pieni huoli		Harmaa vyöhyke		Suuri huoli	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ei lainkaan huolta.	Pieni huoli tai ihmettely käynyt mielessä; luottamus omiin mahdollisuuksiin vahva.	Huoli tai ihmettely käynyt toistuvasti mielessä; luottamus omiin mahdollisuuksiin hyvä.	Huoli kasvaa; luottamus omiin mahdollisuuksiin heikkenee.	Huoli tuntuva; omat voimavarat ehtymässä.	Huolta paljon ja jatkuvasti; lapsi/nuori vaarassa. Omat keinot loppumassa.	Huoli erittäin suuri; lapsi/nuori välittömässä vaarassa. Omat keinot lopussa.
		Ajatuksia lisävoimavarojen tarpeesta.	Mielessä toivomus lisävoimavaroista ja kontrollin lisäämisestä.	Selvästi koettu lisävoimavarojen ja kontrollin* lisäämisen tarve.	Lisävoimavaroja ja kontrollia saatava mukaan heti.	Muutos lapsen tilanteeseen saatava heti.

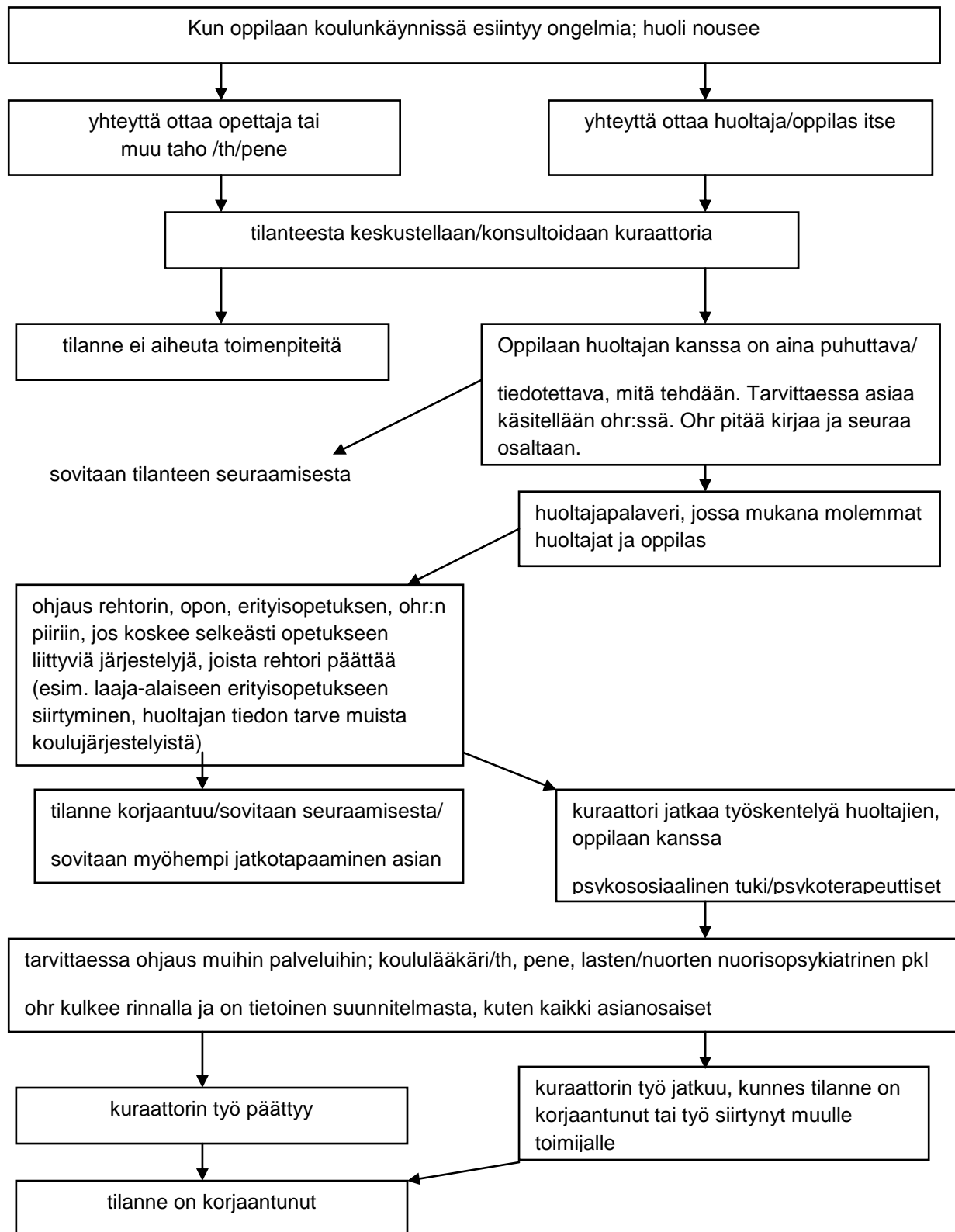
*kontrolli = tilanteen hallinnan lisääminen esimerkiksi rajoittamalla jotain epätoivottua asiaa.

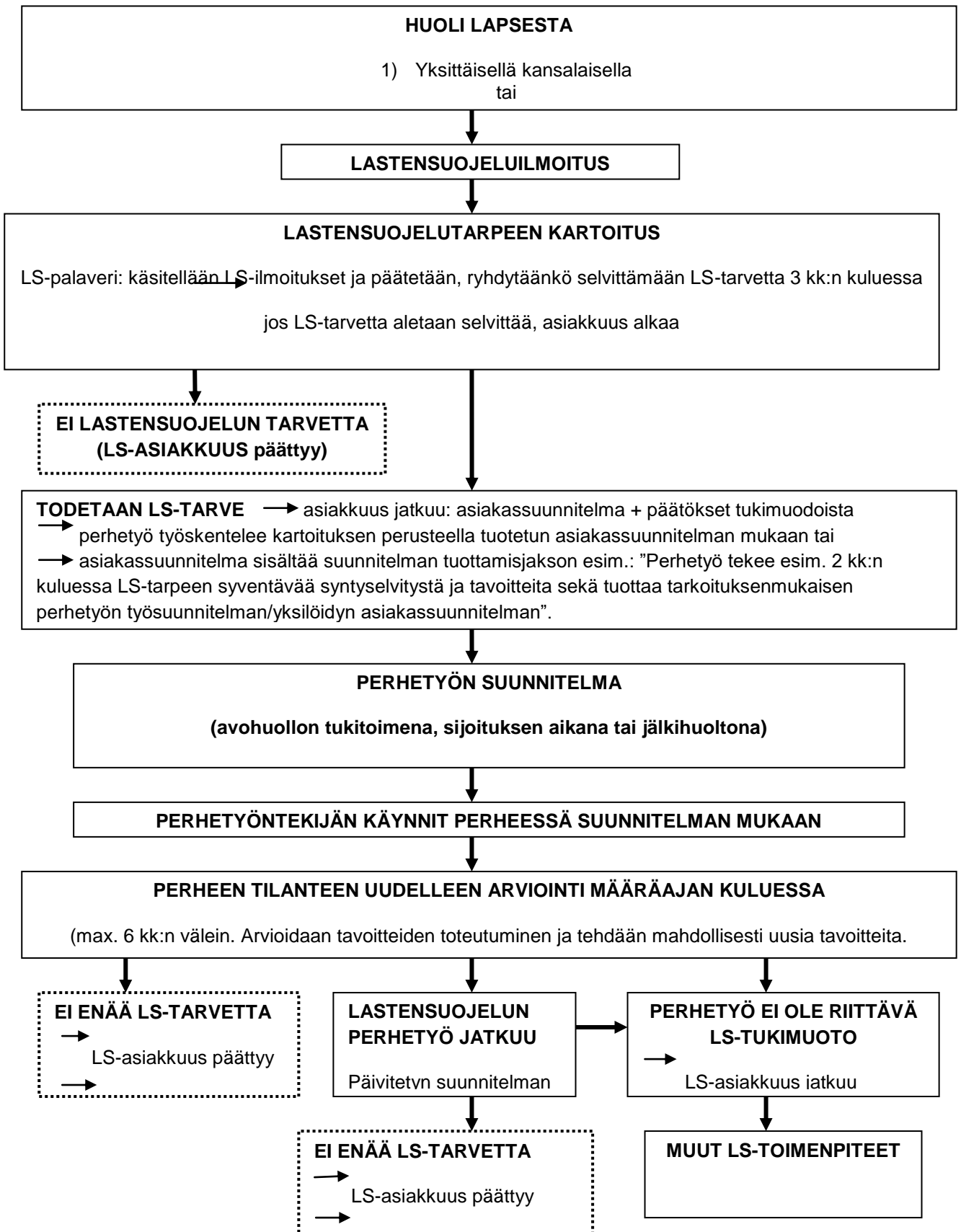
Huoliseulojen ja asteikon tarkoituksena on auttaa opettajaa ja vanhempaa määrittelemään, onko hänen huolensa jostain lapsesta pientä tai suurta ja ohjeistaa hänet toimimaan sen mukaan. Huolen vyöhykkeistön tavoitteena on kannustaa opettajaa ja vanhempaa puuttumaan omiin huoliinsa. Vanhempien huoliseulaa (liite nro 2) voidaan esimerkiksi jakaa vanhemmille täytettäväksi ennen vanhempainvartteja. Tärkeää on muistaa, että huoliseula on täysin henkilökohtainen työväline eikä vyöhykkeistöä saa käyttää oppilaiden luokitteluun tai rekisteröidä.

Herännyt huoli

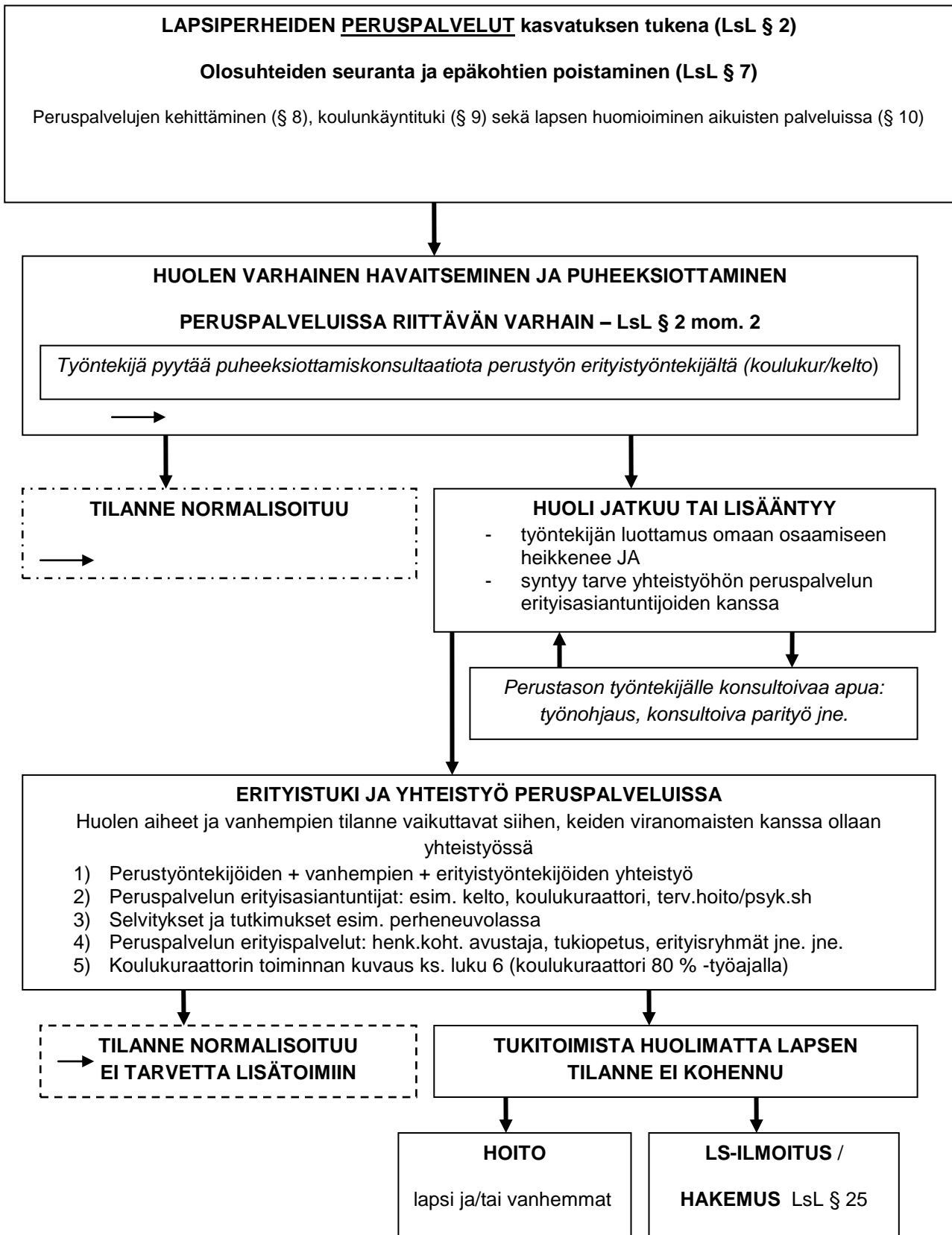

Koulun sosiaalityön etenemisprosessi

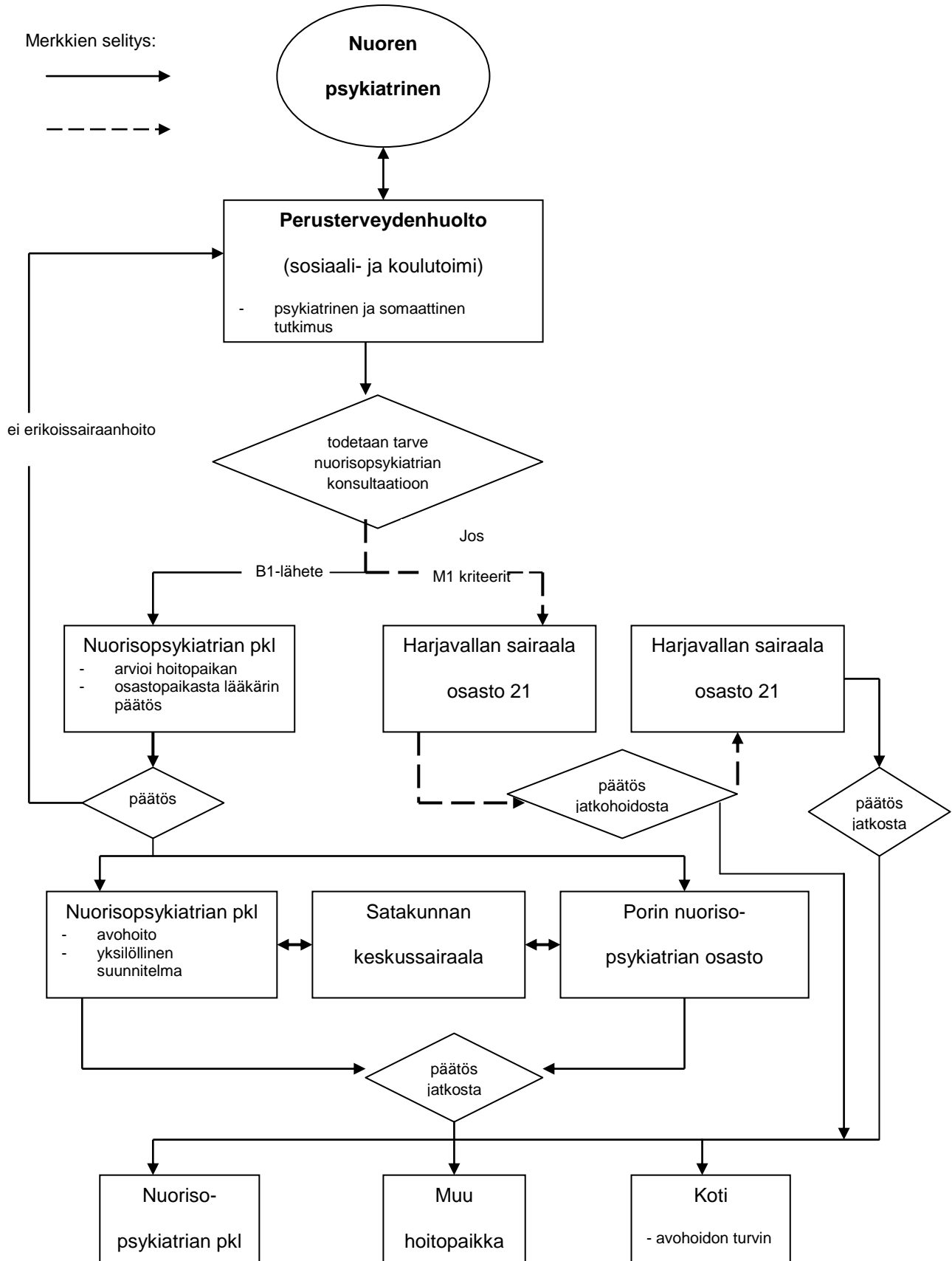

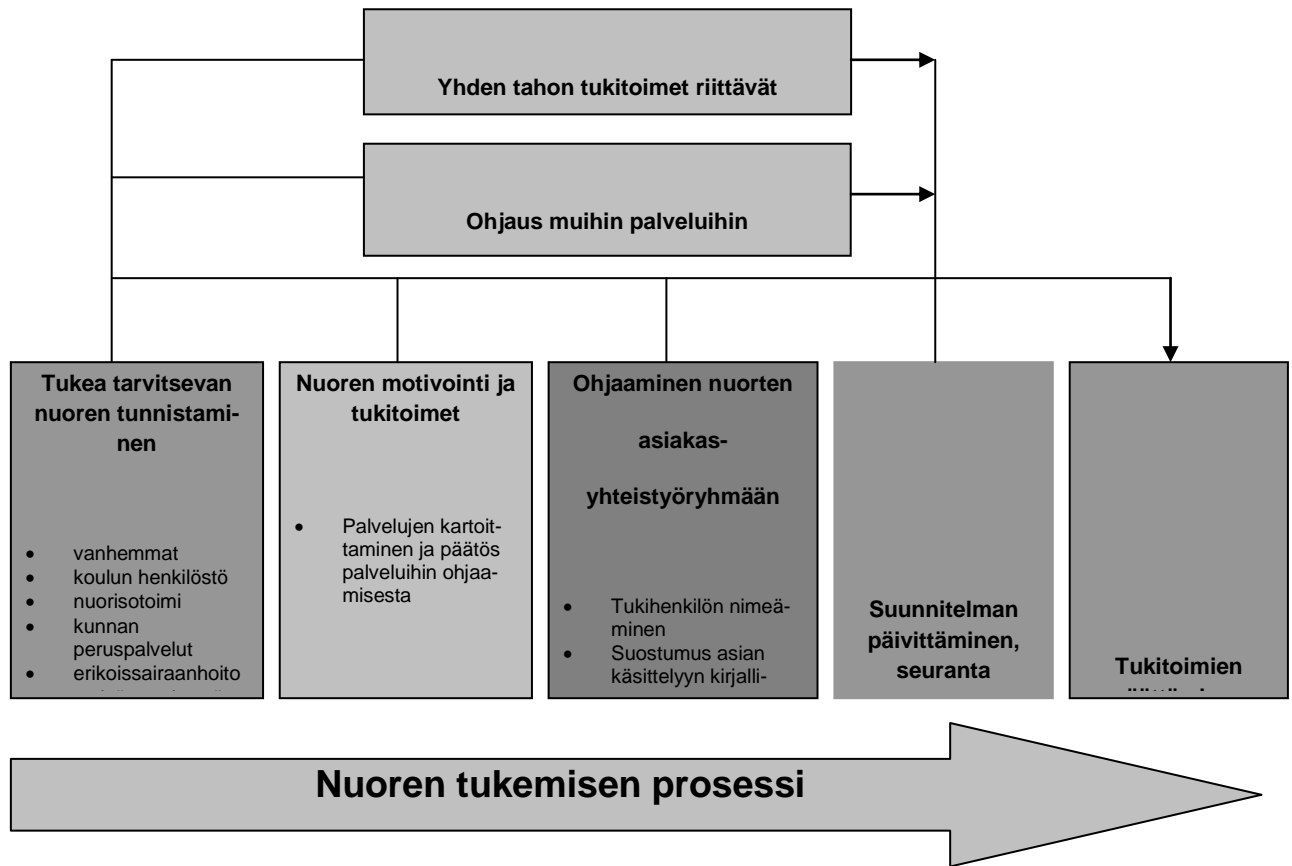
Ehkäisevä lastensuojelu peruspalveluissa

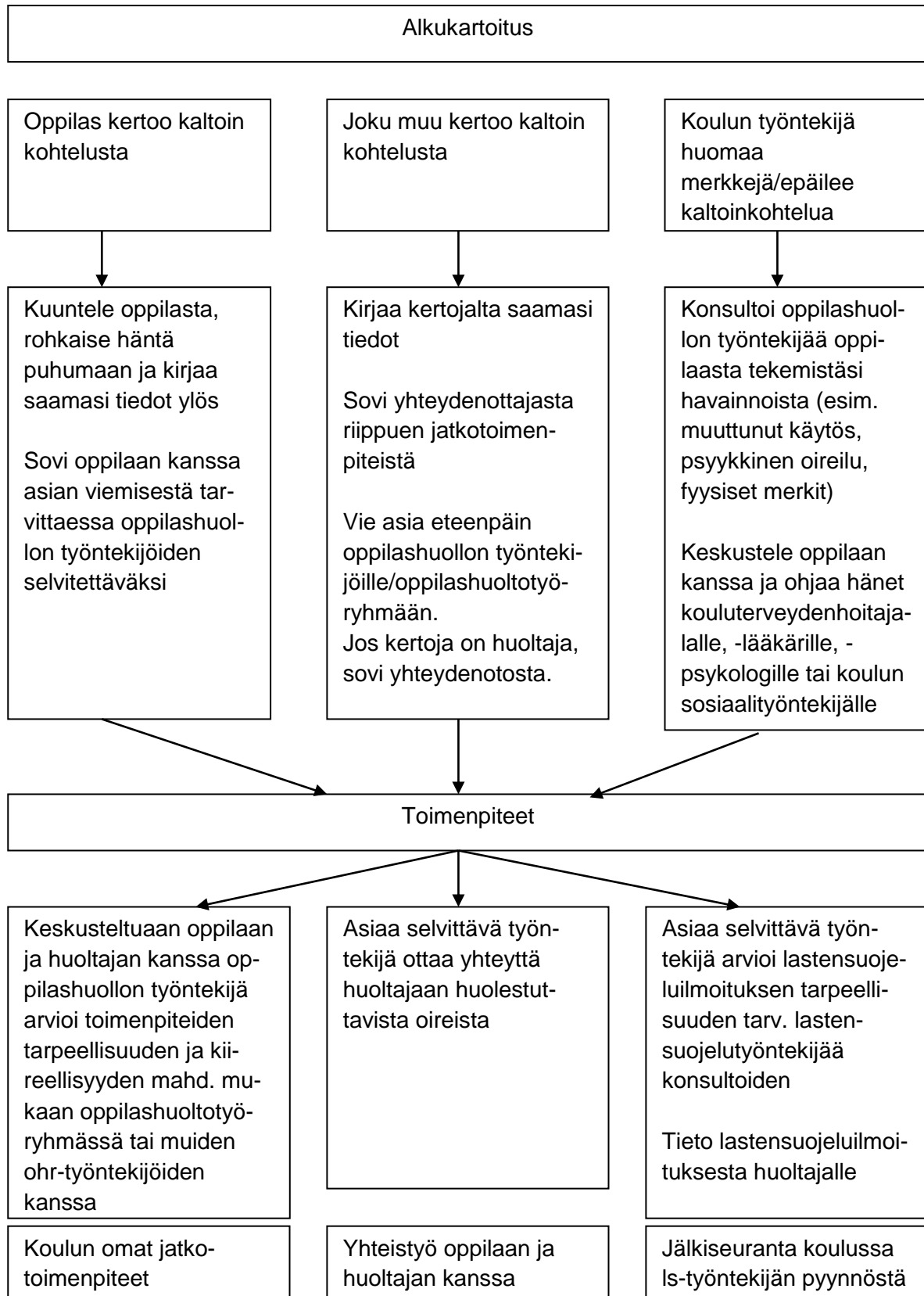
Nuorisopsykiatrisen tutkimus ja hoito - nuoren hoitoketju

Nuoren tukemisen prosessi

Lapsen tai nuoren kaltoin kohtelu

Oppilashuoltokertomuksen tietojen luovuttaminen**Oppilaan henkilötiedot:**

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:
Kotikunta:	Osoite:
Huoltaja:	Huoltajan puh.:

Tietojen luovuttaminen:

pvm	kuka (nimi, asema)	kenelle	mitä	millä perusteella

Asiakirjan järjestysnumero: _____

Oppilashuoltokertomus

Yksilökohtaisen oppilashuoltoryhmän kokouksen aika ja paikka:

--

Oppilaan henkilötiedot:

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:
Kotikunta:	Osoite:
Huoltaja:	Huoltajan puh.:

Oppilashuoltoryhmän aihe ja vireille panija:

--

Läsnä oppilaan/huoltajan suostumuksella (nimi, asema):

Oppilaan/huoltajan suostumus (allekirjoitus ja nimen selvennys):

--

Aikaisemmin toteutetut toimenpiteet (tutkimukset, yhteistyötahot, tukitoimet):

--

Kuvaus vireillä olevasta asiasta:

Kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelmat ja niistä vastaavat tahot:

Kirjausten tekijä (allekirjoitus, nimen selvennys, ammatti- tai virka-asema):

Huittisten kaupungin lääkehoidon suunnitelma varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Lääkehoitosuunnitelmassa määritellään periaatteet ja toimintamalli lääkehoidon toteuttamiseksi esi- ja perusopetuksessa sekä koulun aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Lähtökohtana on lapsen tai nuoren terveydentilan turvaaminen koulupäivän aikana. Yhteinen toimintamalli on perusopetuksen henkilökunnan tuki lääkehoitoon osallistuttaessa. Mahdollisen hoidon toteuttaminen suunnitellusti ja kodin, perusopetuksen henkilöstön sekä terveydenhuollon yhdessä tekemään sopimukseen perustuen estää vastuukysymysten epäselvyydet.

Tätä suunnitelmaa noudatetaan perusopetuksessa ja aamu- ja iltapäivätoiminnassa sekä se liitetään osaksi yksikön kriisisuunnitelmaa tai riskienhallintasuunnitelmaa. Tämän pohjalta kukin toimintayksikkö suunnittelee lääkehoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet yksittäisen lapsen tarpeen mukaan.

1. Periaatteet

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada opetukseen osallistumisen edellyttämä tarvittava oppilashuolto. Oppilashuollon tarkoituksena on huolehtia siitä, että oppilaan hyvinvointi täyttää fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset koulunkäynnin kannalta riittävät edellytykset.

Oppilaan terveydentila saattaa tilapäisesti tai pysyvästi edellyttää lääkehoitoa, jotta edellä mainitut edellytykset täyttyisivät. Toisaalta Terveydenhuollon oikeusturvakeskus (TEO) on todennut Kuntaliiton pyynnöstä antamassa toimintaohjeessa koulun olevan epätyypillinen paikka lääkehoidon toteuttamiseen. TEO on Turvallinen lääkehoito –oppaassa antanut ohjeita siitä, mitä lääkehoitoa voivat toteuttaa siihen kouluttamattomat, ei terveydenhuollon ammattilaiset, kuten opettajat koulussa. Koulun opettaja tai joku muu sopiva koulun henkilökuntaan kuuluva henkilö voi TEO:n mukaan **suostumuksensa perusteella** osallistua lääkehoidon toteuttamiseen, vaikka velvollisuutta siihen ei ole. Oppilaan lääkehoidon toteuttaminen perustuu aina oppilaan vanhemman tai huoltajan ja lääkehoitoa toteuttavan opettajan (tai koulun henkilökuntaan kuuluvan henkilön) sekä terveydenhuollon toimintayksikön johdon väliseen yhteiseen sopimukseen.

Koulussa voidaan lääkehoitona antaa vain lääkärin määräämiä lääkkeitä. Mitään itsehoito- tai ilman reseptiä hankittavia lääkkeitä koulussa ei anneta.

Läkehoidon antaminen on aina huoltajan vastuulla. Oppilaan tarvitessa tilapäistä lääkekuurina annettavaa lääkehoitoa huoltajan tulisi yhteistyössä lääkehoidon määrävän lääkärin kanssa etsiä sellainen vaihtoehto, että lääkettä ei tarvitsisi ottaa koulupäivän aikana.

Koulussa toimiva opetus- ja muu henkilöstö, joiden peruskoulutukseen ei sisälly lääkehoidon koulutusta, voivat osallistua normaalia tietä annettavaan (esim. suun kautta) ja ihon alle pistettävään (esim. insuliini) lääkehoitoon yksittäistapauksissa. Tällöinkin lääkehoitoa voidaan

toteuttaa vain yksittäistapauksissa tapauskohtaisen harkinnan ja riittävän lisäkoulutuksen jälkeen. Lääkehoidon antaminen perustuu aina oppilaan huoltajan, lääkehoitoa toteuttavan opettajan tai koulunkäyntiavustajan sekä terveydenhuollon toimintayksikön johdon väliseen sopimukseen.

2. Yksiköissä toteuttava lääkehoito

Lääkehoitoa vaativat tilanteet voidaan hoidon tarpeen kiireellisyyden perusteella jakaa seuraavasti:

- a. Välitöntä hoitoa vaativat (verrattavissa hätäensiapuun) – yksikön koko henkilökunta on perehdytettävä hoidon nopeaan antamiseen
 - anafylaksian (äkillinen, allerginen, shokkityyppinen reaktio) hoito
 - kouristuksen (kuten kuumekouristukset tai epilepsia) hoito
- b. Satunnaisia oireita lievittävät
 - astma-ahdistuksen hoito, avaava lääkitys
 - migreenipotilaan kohtauksen hoito
- c. Pitkäaikaissairauden ylläpitohoito
 - insuliinihoito diabeteksessa
 - astman hoitava lääkitys

Koulussa annetaan lääkkeitä vain yksilöllisen suunnitelman mukaan tai erityistilanteissa, kuten välitöntä hoitoa vaativassa, äkillisessä tilanteessa. Tällöinkin oppilaan huoltajan kanssa on tehty suunnitelma näiden tilanteiden varalle. Oppilaan sairastuessa esim. kuumeeseen, särkyyn tai muihin infektioihin, oppilas ohjataan lepäämään rauhalliseen tilaan, otetaan yhteyttä huoltajaan ja pyydetään häntä hakemaan sairas oppilas kotiin. Em. lääkehoitona itsehoitolääkkeitä ei anneta.

3. Lääkehoidon toteuttamisesta sopiminen ja koulutuksen järjestäminen

Oppilasta koskevan lääkehoidon tarpeen ilmetessä huoltaja ottaa yhteyttä koululle. Rehtori, apulaisjohtaja, asianomaisen oppilaan opettaja, kouluterveydenhoitaja tai muu koulun yhteyshenkilö sopii huoltajan kanssa neuvotteluajan koululle. Ennen neuvottelua koululla kartoitetaan henkilöä, joka on kyseisen oppilaan lääkehoidon vastuuhenkilö. Lisäksi etsitään hänelle varahenkilö. Vastuuhenkilöksi etsitään ensisijaisesti sellaista henkilöä, jolla on terveydenhuollon koulutus tai kokemusta kyseisestä lääkehoidosta. Mikäli tällaista henkilöä ei ole saatavilla, tehtävään voi suostua muu henkilö, jonka erikoissairaanhoidon tai kouluterveydenhuollon henkilöstö perehdyttää tehtävään.

Neuvottelussa, johon osallistuvat huoltajat, koulun edustajat, kouluterveydenhuolto sekä tarvittaessa erikoissairaanhoidon asiantuntijat, kirjataan liitteenä olevalle sopimuslomakkeelle lääkehoidossa noudatettavat asiat. Sopimukseen kirjataan kaikkien niiden henkilöiden yhteystiedot, jotka ovat osallisina lääkehoidon toteuttamisessa:

- oppilaan ja huoltajan yhteystiedot
- opettajan, koulunkäyntiavustajan ja tarvittaessa keittiöhenkilökunnan yhteystiedot
- kouluterveydenhuollon sekä oppilasta hoitavan terveydenhuoltoyksikön yhteystiedot

Sopimuslomakkeeseen kirjataan myös suunnitelma siitä, miten toimintaan sisältyviin retkiin, liikuntapäiviin ja muihin erityistilanteisiin varaudutaan etukäteen sopimalla huoltajien kanssa tarvittavista erityistoimenpiteistä. On varmistuttava siitä, että oppilas on hänen tilanteensa tuntevan henkilön valvonnassa ja että hoito turvataan myös näissä tilanteissa.

Suunnitelman mukaisesti yksikössä sovitaan seuraavista käytännöistä:

- lääkeshoidon tai riittävän reagointivalmiuden vaatima informointi
- lääkkeen antamiseen liittyvä koulutus ja lääkeannosteluluvan myöntäminen
- paikka, jossa lääke säilytetään. Lääkkeitä, joita pitää säilyttää kylmässä, ei voi säilyttää keittiön tiloissa.
- menettelytavat riskitilanteissa toimintaympäristön ulkopuolella tapahtuvassa toiminnassa, kuten retkillä, leirikoulussa, liikuntatunneilla
- menettelytavat poikkeustilanteissa annettavassa särky- tai kuumelääkityksessä
- yksilökohtaisen lääkehoidon suunnitelman laatiminen

4. Lääkehoidon toteuttamiseen liittyvät vastuut

Oppilaan huoltajat vastaavat siitä, että koulussa lääkehoidon toteuttamisesta vastaavilla henkilöillä on käytettävissään päivitetty tieto, tarvittavat välineet ja lääkkeet. Huoltajan tulee toimittaa koululle tieto terveydentilassa ja hoidossa tapahtuvista muutoksista välittömästi ja ne tulee kirjata tai liittää sopimukseen. Oppilaan avuntarve lääkehoidossa selvitetään ja kirjataan, samoin kirjataan sovitut aikuiset, jotka oppilasta tukevat.

Yksikön johtaja vastaa suunnitelman jalkauttamisesta oman yksikkönsä toimintaan sekä siitä, että yksikössä on käytettävissä riittävä tieto ja asiantuntemus. Tietoja on käsiteltävä ammatillisesti ja huolehdittava tietosuojasta. Yksikön johtaja vastaa osana oppilashuoltoa kasvatuksen ja opetuksen järjestämisen kannalta oleellisen tiedon siirtämisestä asianomaisille tahoille oppilaan siirtyessä yksiköstä toiseen.

Huoltaja vastaa siitä, että yksittäisen lapsen tai nuoren lääkehoitosuunnitelman laatimisen tarve tulee asianomaisen yksikön tietoon. **Kouluterveydenhuolto** vastaa lääkehoidon toteuttamisen vaatimasta osaamisen varmistamisesta ja tarvittavan asiantuntemuksen tuomisesta lääkehoidon suunnitteluun ja sopimuksen sisällön oikeellisuuteen.

Lääkkeen antaja tai oppilaan itsenäisen lääkehoidon toteuttamista valvova henkilö vastaa siitä, että toiminta on tehty suunnitelman mukaista perehdytyksen jälkeen.

Kaikki yksikön aikuiset vastaavat hätätilanteissa ensiaputoimenpiteistä ja tarvittaessa avun hälyttämisestä.

Perusopetuksen yksikössä huolehditaan siitä, että mahdollisimman monella lapsen tai nuoren hoitoon ja hoidon tukemiseen osallistuvalla olisi ensiapuvalmius. Samoin yksikössä huolehditaan siitä, että henkilökunnalla on kattavasti tieto oppilaan sairaudesta ja että äkillisestä hoidon tarpeesta on toimiva tiedotus- ja toimintasuunnitelma olemassa.

5. Lääkehoidon suunnitelman sisältö

Lääkehoidon suunnitelma laaditaan lapselle tai nuorelle vain hoitavan tahon lausunnon mukaisesti. Lapsen tai nuoren lääkehoidon tarpeen arvioinnista ja suunnitelmasta vastaa hoitava taho, jota käytetään asiantuntijana. Suunnitelmaa laadittaessa selvitetään lapsen tai nuoren lääkehoidon ja terveydentilan seurannan tarpeet sekä se, millä laajuudella ja toimenpiteillä yksikössä pystytään näihin tarpeisiin vastaamaan.

Lääkehoidon suunnitelma laaditaan seuraavissa tilanteissa:

- Lapsen tai nuoren tiedetään tarvitsevan välitöntä lääkehoitoa tietyissä tilanteissa (esim. anafylaktisen sokin vaara, kouristukset)
- Lapsella tai nuorella on pitkäaikaissairaus, johon hän tarvitsee ulkopuolisen antamaa lääkehoitoa koulupäivän aikana tai aamu- ja iltapäivätoiminnassa
- Lapsella tai nuorella on sairaus, jonka lääkehoidon vaikutuksia on seurattava päivän aikana

Lääkehoidon suunnitelmaan kirjataan:

- Mistä sairaudesta tai oireesta on kyse
- Milloin lääkehoitoa tarvitaan
- Keiden on tarpeen tietää tästä suunnitelmasta
- Missä lääke säilytetään
- Miten lääke annetaan
- Kuka lääkkeen antaa
- Mitä muita toimenpiteitä kuin lääkkeen antamista tilanne edellyttää
 - o sairasauton kutsuminen
 - o huoltajille ilmoittaminen
 - o mitä oireita seurataan
 - o muita lääkkeen antamiseen liittyviä toimenpiteitä (esim. verensokerin mittaaminen)
 - o milloin lääkkeen antamisesta informoidaan kouluterveydenhuoltoa tai huoltajia
 - o millaista osaamista tarvitaan, kuka kouluttaa ja keitä koulutetaan
 - o miten varmistetaan lääkkeen antajien riittävä osaaminen
 - o lääkkeen tai käytetyn välineen hävittäminen

Kaavio sairaan oppilaan tarvitseman tuen järjestämisestä koulupäivän aikana (lähde: Salon kaupungin perusopetuksen pitkäaikaissairaiden oppilaiden lääkehoidon toteuttaminen koulupäivän aikana).

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Toimijat	Yhteydenotto	Yhteisneuvottelu	Tiedonsiirto	Toimenpiteet koulussa	Suunnitelman päivittäminen
Oppilas/huoltajat	Ottaa yhteyttä koulun rehtoriin ja/tai kouluterveydenhoitajaan	Oppilaan hoidon järjestelyt koulupäivän aikana	->	Omahoidon tuen toteutus	Suunnitelma päivitetään vähintään vuosittain, tarvittaessa useamminkin
Erikoissairaanhoidon Diabeteslääkäri Diabeteshoitaja	Soittaa koulun terveydenhoitajalle ja toimittaa hoitokertomuksen	Työnjaosta ja vastuista sopiminen	->	Toimii tukena ja antaa tarvittaessa lisäohjeita	
Koulun rehtori/ johtaja, oma opettaja, koulunkäyntiavustaja, ruokapalveluvastaava APIP-ohjaaja	Vastaanottaa tiedon, osallistuu yhteisneuvotteluun	Ohjaus Kirjallinen suunnitelma	Rehtori/ johtaja kirjaa neuvottelussa sovitut asiat oppilaan OHR-muistioon Multiprimukseen	Toimii yhteisneuvottelussa tehdyn suunnitelman mukaisesti	
Kouluterveydenhuolto, terveydenhoitaja, lääkäri	Vastaanottaa tiedon, kutsuu yhteisneuvottelun	(Liite 1)	Terveydenhoitaja kirjaa th-järjestelmään	Oppilaan hyvinvoinnin seuranta Terveystarkastus	

Sopimus oppilaan sairauden vuoksi tarvitsemasta tuesta koulupäivän aikana

Pvm: _____

Lapsen tai nuoren nimi: _____ Syntymäaika: _____

Huoltajan nimi: _____ Puh: _____

Huoltajan nimi: _____ Puh: _____

Perusopetuksen yksikkö: _____ Puh: _____

Johtaja: _____ Puh: _____

Terveystenhoitaja: _____ Puh: _____

Luokanopettaja/luokanohjaaja: _____ Puh: _____

Koulunkäyntiavustaja: _____ Puh: _____

Lääkäri: _____ Puh: _____

Sairaanhoitaja: _____ Puh: _____

Perehdyttävä: _____ Puh: _____

Lapsen tai nuoren sairauden aiheuttamista toimenpiteistä perusopetuksen yksikössä vastaava henkilö ja hänen varahenkilönsä:

_____ Puh: _____

_____ Puh: _____

Suunnitelma heidän tehtävään perehdyttämisestään:

Lapsen tai nuoren sairaus tai oire:

Milloin lääkehoitoa tarvitaan:

Toimenpiteet, joita lapsen tai nuoren sairaus vaatii tehtävän koulupäivän aikana ja ohjeet niiden toteuttamiseen (miten ja kuka lääkkeen antaa? mitä lääkettä ja milloin?):

Missä lääke säilytetään:

Miten ja kenellä yksikössä asiasta tiedotetaan?

Muut tilanteen edellyttämät toimenpiteet:

Eriytilanteiden (esim. retket, liikuntapäivät) varalle tulee laatia suunnitelma poikkeusjärjestelyistä erilliselle liitteelle.

Allekirjoitukset:

Huoltaja

Huoltaja

Oppilas

Johtaja

Koulun edustaja

Koulun edustaja

Erikoissairaanhoidon edustaja

Sopimus päivitetään vuosittain tai tarpeen mukaan useammin.